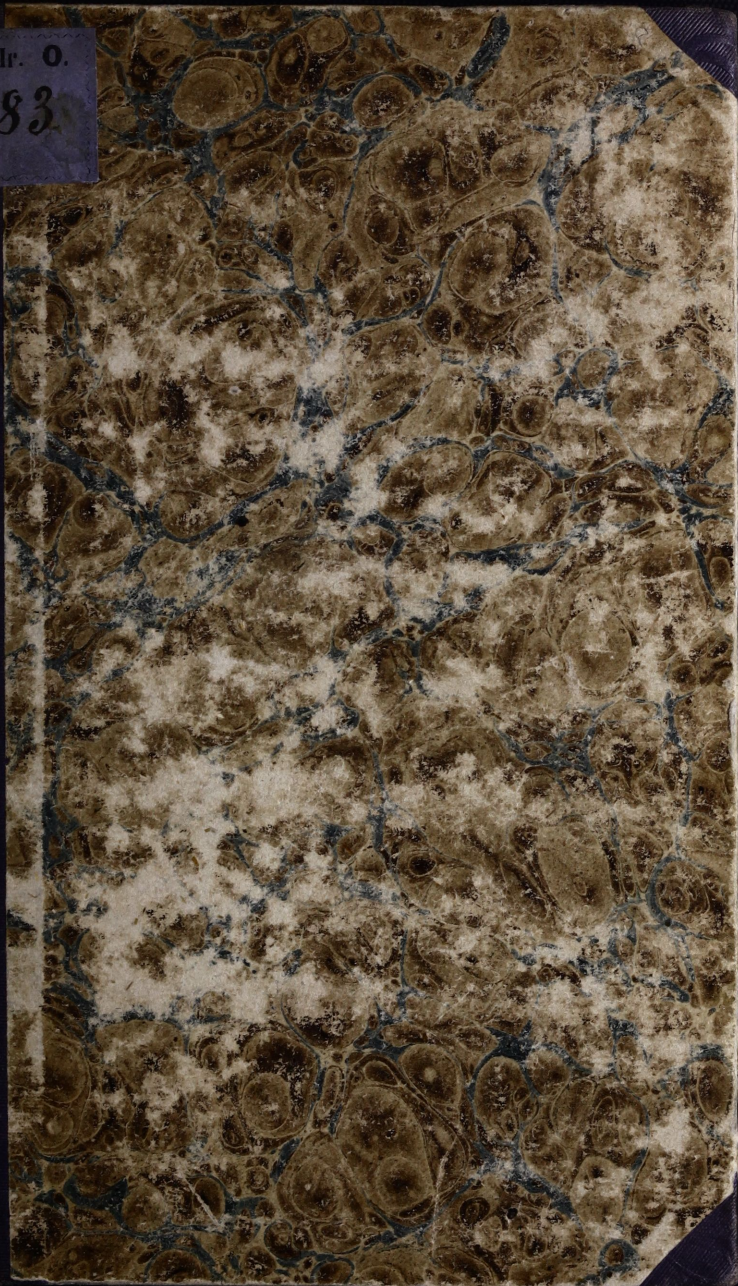

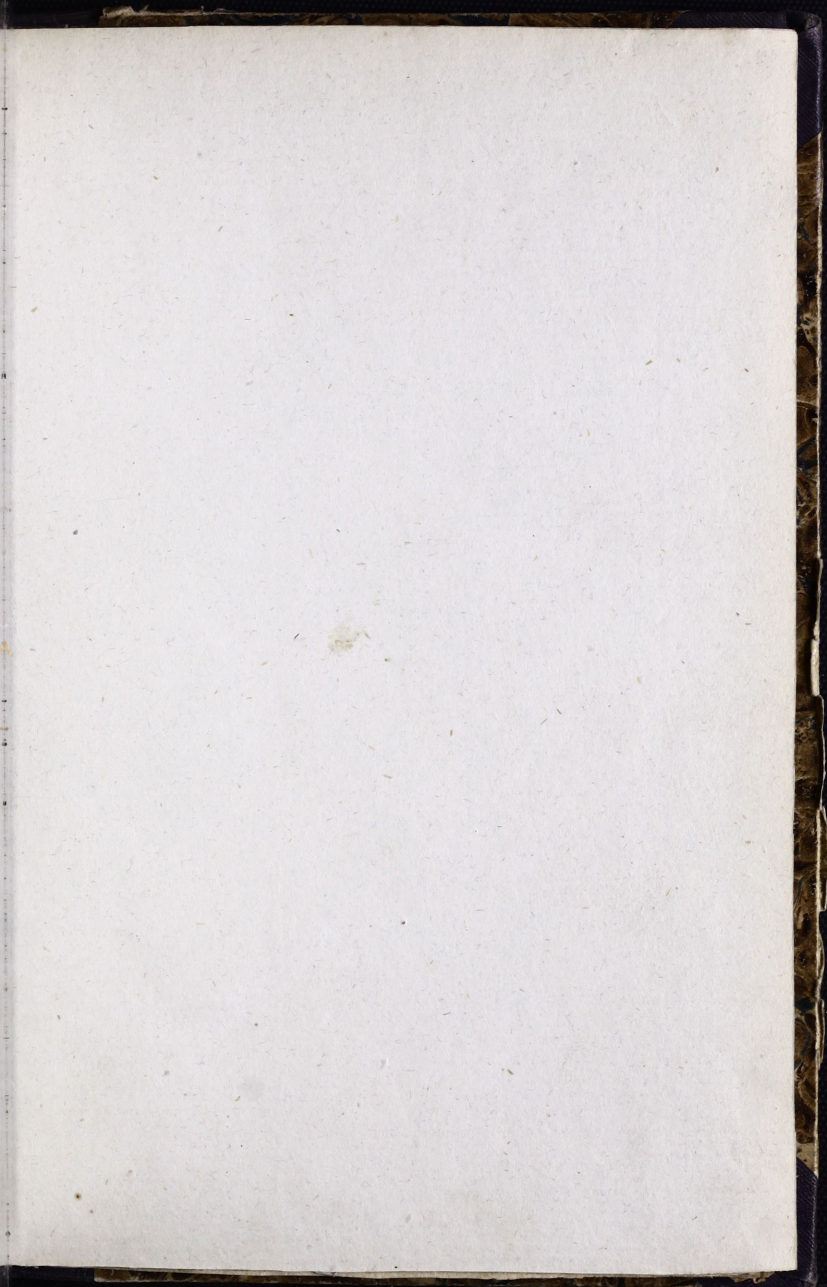
RMr. O.

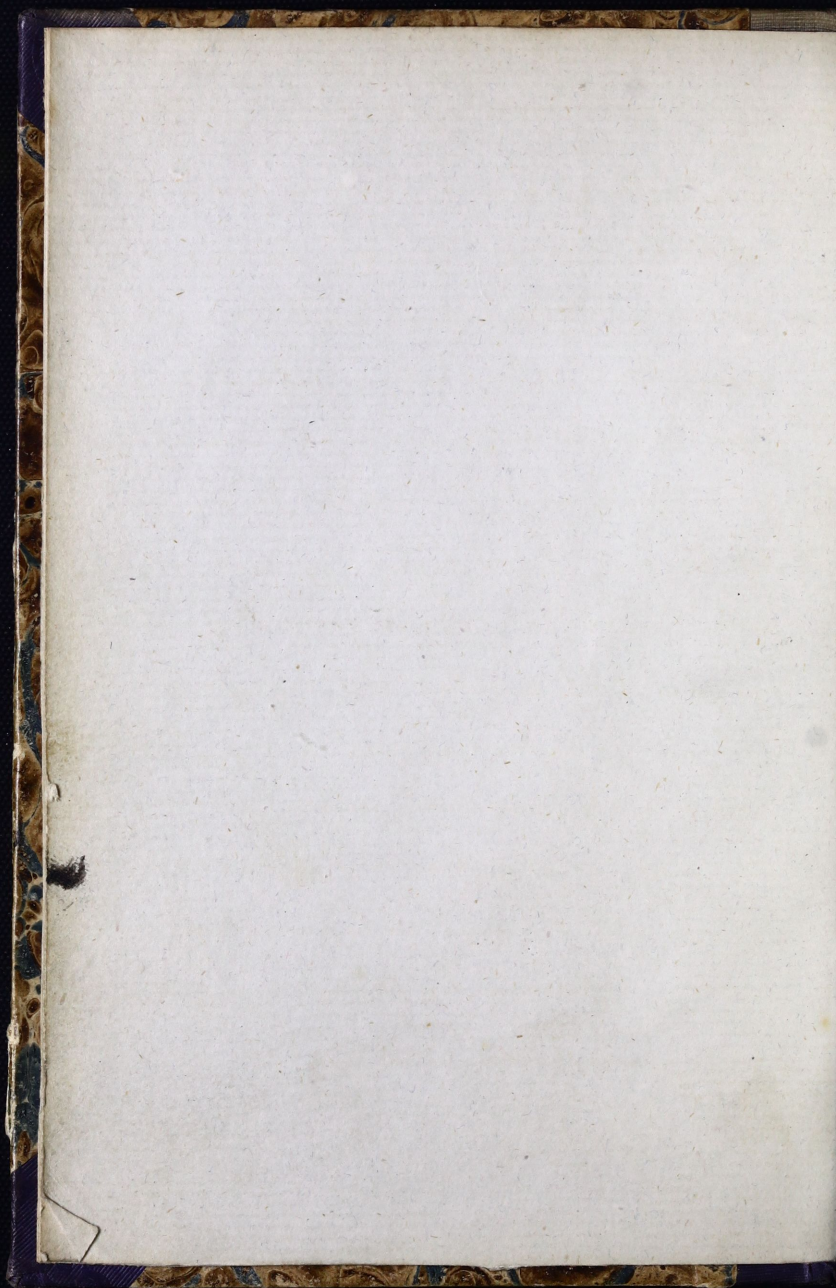
183

RMIr. O.

183

Dévai Mátyásának tartom ezt a kis

kittant 1/ mert Kaszsi András a ma-
gának előszavában nyíltán említi
hogy Dévai szjas íze: a jelen káti pedig
egy kátió helyesítésével sem egyezik,
csak Dévaival (L. Erdősi Gramm. p. 467.
2) Mert az I. ij. b. lapra egy deák munká-
jára hivatkozik, tudjuk pedig hogy Dévai
egy jár deák munkás íze, míg Gálfféer-
ről v. más reformatorról a ref. hajna-
lábaa ily tudomásunk nincsen. E hivatko-
zás pedig aligha nem a D. „Purgatoriára”
(vagyis a Rudimenta Salutaris) ~~szem~~ vonat-
kozik, melyekben a limbusról v. purgatori-

umról bizonyosan írtak, mint a két
egyház történeti egyik jobb utazójától. M.
gyanúmenten lehet, hogy a K. és V. között
társan a Purgatór kérdésében; s az Orij.
között a gyónásról szólva (hol e helyen:
De emül egyébről többet hollone" így
olvasom: hollone). 3) Mivel a gyónásról
való általánosan ismert, hogy sejtették, ki
ga is katech. pap és gyónatási volt: más
pedig ilyen csak Dévai volt valamennyi
katech. pap között. 4) Jankovich, a törté-
nelmi elb. bíróságra, Galácsra is tulaj-
donította: de hogy nem az, a tárgyak

rende mutatja, melyet Rod, az Athene
90. l. felhoz, s mely a jelen korszakról ki-
törözöl. - A nyomtatás után ívelve
alig van hibáj, hogy a könyvesze Kra-
kóba jebes meg. Alakja kis 8.

1853, febr. 6.

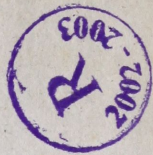
Joldy

Könyv , hogy a könyv Krakóba
Victoris Jermosnál v. övegyénél nyu-
marta, még pedig ugyanazon beállítás,
melyet De'vay Orthographiaja 1849.

nac, valamell' orába eiendetec af fánac g^u
móltébe, ezenképpen focann ielesbenn irás
tudóc, kic lattác a^z igasságot, de fel forgat
tác, vag' ellene bolnac, haborgattác és Istent
hazugságba haggác, magocat igazítác, de
a^z igaz keresztén hibis a^z Istent, hibenis I
stennec, és hibén Istenebe, a^z a^z, telkes búue
nec reménségét, bizodalmat ^w bele vetette
kettség nekül hiuén hog' mint úter terem
tette a^z ^w igéiéne ac Christus Iesusnac ál
tala, azonképpen úduóstitis vgan azon Chri
stus Iesusnac általa, a^z Istent eg' állattába,
semelébe három, a^z Istent élet, úduósség,
igasság, békeség, bodogság. Eg' Istent hig'
a^z a^z, ne czac higgéd lenni, de hog' bizodal
mad, reménséged keresztenséget czac ^w ben
ne legén, ^w kúuüle se angalba, se bentbe, se
cápába, se bulsuba, se czelekedetbe, sem
minemű érdembe, teremtet állatba ne biz
gál, mert ^w búuedet kéuánna. Prouer. 3 Bi
zodalmad legén teneked a^z vr Istenebe tel
les búued berént, és Osee. 12. Reménséged
legén at te Istenedbe mindencoron. Mich.
6. Ember (a^z monga ap propheta) tuddé
mitsoda a^z io, és a^z Istent mit kéuán tetű
led, bizonnal hog' ^w élte iáry forgálma
toson, ^w elötte kedeg iárni nem egeb ha
nem a^z

nem aſz ſ hitébe járni. Tanulluc meg aſért
aſz Iſtent, eſmeriúc meg ſtet, eſ agguc meg
aſz ſ tíſteſſegét , mert im láttuc eſ eſſő pa-
rantſolatba hog ſüuenket, biſodalmoncat
kéuánna, mint aſt mondaná, mint hog eg
Iſtened vagoc , eſenképpen czac en ben-
nem egbe legen at te ſüuednec reméſſégé
en kúuúlem idegen Iſtened ne legen, aſz aſz
ſenkibe ne biſſal, ſemmibe ne veſd reméſ-
ſégedet. hanem en belem, nómorufa godba
ſenkibeſz ne ſolamiál hanem czac en hog
ſám. valaki immár eſ eg Iſten kúuúl vala-
mibe biſic, ſentbe bodog aſſonba, érdem-
be, ennec biſodalma haſugſág, bún, báluán
idegen Iſten, aſz eg Iſtent hatalmatlanná té-
ſed, ac Chriſtus érdemét meg galázoſitod,
mint ha elég hatalmas nem volna úduoſi-
teni , auag ac Chriſtus halálánac érdeme
nem elég volna úduoſſégedre. Aſert eſ eſſő
parantſolat aſz ſüuet kéuánna, am máſic
an néluet.

ISTENNEC NE VET

hiaba ne veđed.

AB beſő tíſteſſégről, melkel Iſtenne-
c tartoſonc, ſolánc, eſ máſic parantſo-
lat ab hitnec látattárol, auag ieléről ſól, aſz
aſz, néluet beſi Iſtennece tíſteſſégéről. eſ tíſ-

E ij telleg

teffeg nébbe függ , Istent segérségre valo
hiuásba, hitnec vallásába, hála adásba, es I
sten tisteffegénec hirdetésébe , auag predi
cállásába, ha igazann hisz w benne, igaz bi
zodalmad vagon w benne, hát w hozzá fo
samiál, w tüle kérységérséget minden nos
moruságodban, ütet valjad, ha Isten ig ké
uánn'a, haláloddalís, wtet ditsried, predical
lad. azért nem czac egec vétkegnec es pa
rantsolat ellen, kic Istennec neuét minden
hidtságos bebedbe emlitic, de egekis kic w
tüle nem keric ammi nekül búkölködne,
nem w hozzá folámnac, wtet nem vallac,
nem predicállac igazán. Christustul neué
tetic ac kerestgen , ac kerestennec Istentul
kell mindent kérni, de Christus által, Istent
nec kell mindent aianlanod de Christus ál
tal, mert valamit kérendeß Istentul egeb
által, bent auuag angal által, auuag aianlan
daß Istennec valamit egeb által, soha nem
vébi io neuen, mert czac az w fiát parant
solta nekönc halgatnóc, egt monduán: Ege
az en fiam , ki ennekem kellemetes wtet
halgassátoc, termébet berént czac ac Chris
tus kellemetes az ata Istennec, ki czac w
bün nekül valo , minden bentec w általa
kellettec az ata Istennec, müs w általa kelle
lesúc ma

feffúc magoncat, ō általa (ki am mi lelki
oltáronc)kériőnc mindent, ō általa aiána
lunc mindent aſz ata Iſtennec, ha aſz acaris
uc hog imátfágunc kellemetes es fogona
tos legen, Aiánátoc lelki áldozattokat (aſt
monga ſent Peter 1. Petri 2.) Iſtennec kel
lemetefeket aſz Ieſus Chriſtusnac általa.
erts meg aſért eſ parantſolator, ne vedd I
ſtennec neuét híába, aſz aſz, Iſtentül kery ſe
gétſégét, Chriſtusnac általa, vallád, diſſerd,
predicáld, meg ne tagadd. Ezekis híába vé
ſic kic idegen Iſtenbe biſznac, Chriſtus ki
uül acar mi teremtet állatba, érdembe, e
ſzec említic aſz Iſten neuét, de aſz Iſtennec ne
ue, aſz aſz, aſz ō benne valo biſodalom nints
ſúuőche, híába véſic, gūmőltſőrlen, ſőt nag
veſedelmece, mert aſz Iſten meg bünteti
ezeket kic aſz ō neuét híába véſic, Exo. 20
De itt eg kérdes vagon: Ha illic nekőnc I
ſtenre eskőnnőnc: ūduőſitenc aſt monga
ſent Matenál cap. 5. hog am mi beſédőnc
legen eſ, vő vagon, auag, nem vő vagon.
Moyses kedeg őtődic kőnuėnec tiſedic ré
ſebe eſt monga: At te vradat Iſtenedet ſel
ſed, czac ōneki ſolgáll, ō hogſá ragaſcog
gál, es aſz ō neuėbe eſkeggel, auag ō neuė
re, aſért micor Iſten tiſteſſégere vagon ad

dolog, atádfiánac elő mentére, hitnec nints
ellene: es micor feiedelmed, auag bírád ké-
serit igazán aꝯ eskésre, meg eskethetel, ig
socbor eskebic aꝯ Isten, úduóꝯitenc, bent Pál
ap prophetac, ember fele barattáual, fele-
ségeuel, vránac, de senki neuére ne, hanem
czac aꝯ Istenec neuére: ne bent Pe-
ter, bent Pál, auag bodog aꝯson neuére. aꝯ
értt úduóꝯitenc nem tilta meg aꝯ igaz hitet
mell' Istened tisztességére vagon, felebará-
tocrnac elő mentére, hanem ah hamis hidt-
ságos bebedbéli eskéseket. touábbá hog em-
ber ne vege bocássá aꝯ Istenre valo eskést
mert nem megen el vele, ki hijába vébi I-
stennec neuét. minden per patuaris el ve-
geztetic aꝯ igaz eskésnec általa, mint bent
Pál monga Hebr 6. Itt aꝯ Isten eztis paran-
tsollá hog egecnec, kic men'or'óságba van-
nac ef földön, tengerbe képeket ne czinalo-
zunc, ne imágguc, ne tisztelluc, kétféleg nekül
aꝯ soc kép czinalástol tilt meg minden kép-
be kettő vagon, aꝯ abraꝯ, es am miből va-
gon, fábol, vasbol, arán'bol, ezüstből, reꝯből,
aꝯ Isten kedeg abraꝯhatatlan, es effele álla-
tocrnac semmi hasonlatosságoc nints aꝯ I-
stenhez, mint bent Pál monga Act. 17. aꝯ I-
stennec képe élő atáncfia, ezt kellene czí-
nálunc,

nálhunc, aꝯ aꝯ, ammit ab báluánra költes
 nénc, eꝯecneꝯ életetre, tanufágoꝯra, ełđ
 mentetre kellene költenőnc, vag' ha ima
 már soc kép vagon emlekeꝯetre, nem kel
 lene imádni űket, aꝯ aꝯ, tērdre ełni ełőttőc
 ełedeꝯni neꝯic, sūueget vetni, mert aꝯt mon
 ga aꝯ Isten, né imádd, ne tizteld, mert cꝯac
 űueꝯ at tiztelleꝯ, ełő atáncfiatis hog' ne tiztel
 kúꝯ errűlis vagon irás, hog' aꝯt mongác ke
 deg nem ac képnec teꝯem at tiztelleꝯget, ha
 nem annac ackit iedꝯ, kicłin haꝯugfag aꝯ,
 mig ac képet nem láttad miert nem tiztel
 red Istenedet? Isten ammit nem parantolc
 ha aꝯt nem tébed, búnt nem vallaꝯ benne,
 sőt vallaꝯ ha aꝯt tébed, ha erre kőltőd pēn
 űedet, hog' tudod ha Istenec kellemetes
 cꝯelekedeted? aꝯ űegēnec torcábol kí von
 űod, ab báluánra költes, véledé mitfoda űá
 mot kell errűl Istenednec adnod? de eꝯt
 most hagguc el, . . .

INNEPET ILL.

M Ondőc hog' aꝯ Istent űüuel, néluel,
 aꝯ aꝯ, hittel, hitnec vallaꝯáual, eꝯ kűl
 űő cꝯelekedettel kell ditłirni, mert aꝯ Istens
 nec igáꝯ tiztelleꝯe hitbe, nél űbe, cꝯeleke
 detbe függ. Eh harmadic parantfolat aꝯ cꝯe
 lekeꝯ

lekedetrül vagon, meg mondóc oda fel
hog mint az tábla kettő, azonképpen az
czelekedetis kettő, mellet Istenel, kiuel az
tánctiaual czelekedonc. Ez Innep illés cze
lekedet, kiuel Isten tiszteltetic, az első tábla
berént eztis meg mondóc, hog terméset be
rént ember meg érti hog Istenöt tisztelni
kellén, miuel: az ō igéiēnc predicállásáual
hallásáual, Isten az Sidocnac hat innepet
parantsolt vala eztendeig, es minden het
be az Bombatot, két végre, hog mind lel
kec, testec berént meg nyugodnánac az Bom
bat napon, mert náloc az Bombat nyugoda
lomnac magaráztatic, lelkönc ackor nyug
bic micor az Istenec igéiēt igazán halluc,
es hibönc neki, testönc micoron czeleke
detrül sündönc meg, azért ō náloc az innep
illés nem vala hiuolcodás, rébegség, tobjo
dás, rágalmasás, mint az Pápai keresztene
nel, hanem Isten igéiēnc, az az, predicacio
nac hallása, atafiachoz valo segedelemne
látása, mert vg vagon az parantsolat: Inne
pet bentell, az az bent es isteni dolgocha
mulasd el az innepet, Isteni dolgocha vidd
által az innepet, nem hiuolcodásba, rébeg
ségbe, mint meg mondóc, Mi lehet kedeg
bentfégesb dolog mint Istenec igéiēt hal
lani, bete

dot viseltet. Ackic kedeg alamisnára mēl
toc volnānac espotálcnac kellene lenni,
de most meg vadnac aꝝ espotál mesterec,
aꝝ begénec auag' ehez nec auuag' culdulnac
Rend tartás nekül nem marad hat meg aꝝ
oršág, Aꝝ soc oroꝝásrūi nag' sámot kell ad
ni mindennec, acar pap legen, acar barát,
acar vr, acar begén'. parantsolla aꝝert aꝝ lo
sten ne oroꝝ, aꝝ aꝝ, hamissan, gonosúl, oc
nekül senkiꝝt el ne veꝝed, Oralmā, vedd
meg adódat ha feiedelem vag', tanitꝝ, aggác
meg béredet ha pap, barát vag', diác auag'
melter, minden rendbeli műues műuelten
igazān, veꝝec meg béreket. At cigān' el o
roꝝ; a iobágodat, at toluay el toluayla, nag'
bün, a feiedelem el véſi el royia, nag' bün
diác soltárert el véſi iobáhodat, halottac mi
ſeieert ap pap, bündöb boſanattānac ocáert
ab barát. Immár nem cꝝac io bágodat o
roꝝác hanem lelkedetis. Bertelen bün eꝝ.
Aꝝert se titcon se ſem látamāſt, mint at
toluaioc, se ſép ſin alatt mint aſ feiedel
mec, eghāzi rendec, ne oroꝝatoc, mert
nints, ha eꝝt teenditec, menoršágban hete
tec. 1. Corinthe. 6.

NE PARAZNALCOGGAL
G net pap

Ket paráznáság vagón, lelki és testi, al
lelki, paráznáság ah hitetlenség. at tes
sti mással elégülni, ennek soc rende vagón
oluaúd 1. Corin. 6. Touábbá mint úduózi
tenc magarázza Mat. 5. nem czac es paráz
nálcodic, ki törüen kiül mással elégül, ha
nem es is kinec búuénec kéuánfaga vagón
reáia. A; búzeség Istennec nag aiándéca,
de igen keuefecnec adatott, mint úduózi
tenc monga Matt. 19. At testi paráznásá
nac el táuaztatáért. A; Isten a; igaz há; a;
ságot berzette minden rendbeli embernek,
kicbe búzeség nect aiándéca nintsen. Mon
danád, acki búzeséget fogadot, meg kellé
fogadáfát törni: Tanuld meg itt: minden
igaz fogadásbá eh három dolog vagón: I
sten auag hit ellen ne legen: eröd felet ne
legen: atádsiánac elő mentere legen. A; bú
zeség nagobb aiándéc a; ó; ueglegnel, auag
há; asságnál, de nem incább hord úduóssé
gedre a; búzeség mint ah há; asság. Touáb
bá te a; búzeséget ezért, hog bünöd meg bot
sáttasséc fogadod, hog úduó; ülhefs vébed
fel ef fogadást, immár Isten ellen vagón, hit
ellen vagón, mert at te bünöd czac a; I
stennec irgalmasságából Christus által bot
sáttatc meg. Im búzeségedből báluánt czi
nal; auag

nálj, auag idegen istent. Io az büszeség nem
üdüöfegedre, hanem mint bent Pál mon-
gá, hog késebben bol gálhasd Istenedet, fe-
leségedre, germekedre, ez világi dolgocra
ne visell gondot. 1. Cor. 7. Azért ag gonos-
fogadást meg kell törni, másic. Eröd felet
ne legyen Eccl. 8. Ne fogag eröd felet, mert
az büszeség kiuáltképpen Istennec aiándé-
ca, oluasd Sapi. 8. es Matt. 19. üdüöyitenc az
büszeségrül: nem minden fogára feréd do-
log. Nem fogadhatj ollát, kit meg nem ál-
hatj, hanemha benne acarj maradni. Nem
látátoké sem teckel hog incább mind ha-
mis hitüvec ackic ezt fogattác, mert eggic
sem álhatta meg. Kic kedeg magocba big-
nac minnáian meg láttuc mint volt micor
fel támadonc, hanem elötte, iollehet czac-
nem kezzele tapattuc ezt igagnac lenni. ah-
hül soc pap barát, es ezecc nec fiaí vag anái,
diácoc, catonác vannac, bordél vagon ott.
Azért mint bölts Salomon monga: nem
kell Istennec ab bolond es hijába valo fo-
gadás Eccl. 5. harmadic: Ammit fogatj az
cadfia elő mentere legyen, mert valami cze-
lekedetdböl vag lelkében, vag testében
nem haznál atádfia, nem io czelekedet az.
mint zhség, bultsu íarás, cápa viselés, cilicis

G ij om, soc

om, soc berbegés. Ember nec testét meg
kell enhiteni benuedetességgel, mert meg
vagon irua: lozanon, tigtán, kereszténül él-
lőnc ez világban, de nem bűnöd borsán at-
tára hanem más végre. mondanád: Egház
oltar, keleh, lobogo, cápa, pap öltöző czinál-
tás Isten tigtességére vagon, effélet fogat-
tam, meg czináltatom. Az Isten azt kéuan-
ná, hog azt tegűc ammit ű parantsolt, pa-
rantsolta kedeg az igaz hitett. es az atafiui
beretetett, ammit affelére költenél azt no-
morult atádfiára költsed, mert valamit tés
Isten parantsolatá kiül, soha nem vébi tū-
led io neuen. nints ac Credoba, nints at tiz
parantsolatba, nints am Mi atáncba. Af so-
gadástrol es most elég. Azért ep parantso-
latba hog atáncfiát testébe seplősteg ne re-
gűc, parantsolla az Isten.

HAMIS TANV NE LE'G'

HAmis beszéddel, hamis vallásod-
dal atádfiát acarátát meg ne bánto-
sad, hazugsággoddal, hamis eskésséddel se
másnac ne árts, se magadnac ne használ,
mert tudod hog effelec menorságba nem
mennec. 1. Corin. 6. hanem igaz mondo-
lég beszéddben, czelekedetedbe mert tu-
dod hog

dod hog az vr Isten bozbutt áll minden
MAS EMBERNEC (bűnrül
ioşágát gonosbúl ne kéuánnád.

MAS EMBERNEC I
iat fiát bűnre ne kéuánnád.

EC két vtolso parantsolat mind egget
mond, es mind at többinec magará
jatta, az az, ec két vtolso parantsolat meg
magarázza mint kellén at többitis ertenonc
mert az Isten az w parantsolatiban nem
czac neluonket, kezonket czelekedetonket
kéuánna, hanem búuonketis: es láttuc hog
nem czac beşedonc czelekedetonc bűn,
hanem kéuánşagonkis, mell kéuánşág ha
bűn nem volna az Isten meg nem tiltaná,
es touába şent Pális ac kéuánşágot, Rom.
5. es 7. niluán bűnnec monga. Kicsoda imo
már auag ki volt öröctül fogua ki búuébe
más embernece ioşágát, marhaiát, leánát, fe
leşégét, tıstetleşégét, öröket nem kéuánta vol
narşenki nınts, sem volt több Christusnál.
Aşert ec két parantsolat es egş világot
carhoştatta, şenkit ki nem véşen belöle,
minnáian bűnödöc, mint şent Pál monga,
Rom. 3. Minnáian vékeştenec búkölködö
nec aşert Isteni ırgalmasság nekül, es ackie
şent Iános mond, 1. İoa, 1. Ha aşt mongue

G ij hog

hog bűnőnc nints, igasság bennőnc nints.
Ket hasnőnc vagőnc kedeg ep parantsolat
ban: mindnáiian bűnőfőc, mijs bűnőfőc va
gőnc, bűnőfőc bűnőfőcbe ne bijsőnc, űc
ac Christus Iesusba bijsőtanac, űduőjűltene
mijs ű benne bijsőnc űduőjűlőnc. másic:
Ab bijsődalom, ha ackor ajs ű bűnőc meg
borsáttarott, mostis ollan hatalmas ajs Isten
am mijsőnc meg borsáttaric, ajsert ajs bēn
tec nekőnc példāinc, es tarsinc mind at ter
mēsēben mind ajs Isteni kedwben, auag
malajtban. Termēsēt bērent bűnőfőc vol
tanac, mijs vagőnc, de Christusba bijsőn
űduőjűltene, kőuēstűc igaz hiteket, hig
gőnc mijs ac Christusba űduőjűlőnc. Mon
danād: Ha ep parantsolat mind es vilāgot
cārhojtatta, hāt mint űduőjűltec ajs bēntec,
auag mint kellēn űduőjűlőnc: Ammit o
da fel soc bešēddel mondānc meg ide valo
tudni mint, Istenőncet es magőncat meg
esmerőnc. ejs ec esmeric Isteneket kic tug
gac ajs ű acarattāt, ejs ec esmeric magőncat
kic semminēmű teremetett állatba, ērdem
be, czelekedetbe nem bijsőnc, magőncbol
kēsēgbe estec, bűnőnc nec nag voltānc es
meretere iuttac, magőncat cārhojtattac, min
den iāmborsāgőncat ganēnc velnec, bēnt
Pal mon

Pál mondása berént, Phil. 3. de az űnnön es
mereteerűl az Istenec esmeretere mennec
az ű acarattan tudacognac, ki az ű fiának
nem engede hanem űtet érettonc halálra
adá, az ű bent halálaual twn eleget am mi
bűneinkert. Immár iusson ešonche mit
mondanc oda fel: At tőruen nom egeb ha
nem az Istenec acarattá, hog mit kelten
tennōnc, mit kelten el tauagratnōnc, De mi
bűnōdc termēbet berént, sem agt nem te
hettűc am mit parantsolt tennōnc, sem el
nem tauagratnōnc ammit parantsolt el ta
uogratnōnc, azért mind halálnac vagonc fi
ai. Ephe. 2. Itt lásd immár az Istenec hog
ganc valo irgalmasságát, fiát érettonc adá,
ki bűn nekűlwn, at tőruent, az az, atának
acarattát be tellesitē. mert űmmaga agt
monga. Ioan. 8. Am mi dolgot az en atám
nac kellemetec mindencoron agocat te
sem. azért czac ű ki at tőruent be tellesitē,
az ű atának acarattá tūue. Mi minnāian
be nem tellesithettűc, sem acarattát nem
tehetűc, de ha ac Christus Iesusba bizan
dōnc, ű az ű tellesitet, tōkellertellegēt ne
kōnc aiandēcōgga nekōnc senkeli, mint agt
mondaná nekōnc: Ti bűnōdc vattoe min
nāian, az en atámnac acarattát be nem tel
lesithetec

Telesítetec, en be tellesztettém, es ti érétte
tec, ha en bennem bizandatoc, en az en tő
kélletellegetem negetec adom, atámat neget
tec meg engegetem, atátocká, barátotocká
Istenteckę szerzem, bekeseget szerget közte
tec es ű közte. Ha ű benne bizandone im
már at tőruent mijs be tellesztűc, nem mi
erőncből, auag érdemőncből, hanem idegen
érdemből Christus Iesusnac általa, Immár
termebet berent eg kerezien sem tellesithe
ti be ap parantsolatocat, de Istennec hog
ganc valo kedűéből malažtabol aiandécá
bol, az az, Christus Iesusnac am mi vronc
nac általa minnaian be tellesztűc, hog se
bűn, se őrdc halál, se Istennec harahia, se őrd
dög, se pocol raytonc el nem hatalmažha
tic. ez ackit bent Pál mond: Hálá Istennec
ki nekőnc diadalmat adott az Iesus Chri
stusnac mi vroncnac általa. 1. Corin. 15. E
gczből meg esmeriűc az bentec miképpen
tellesitic be ap parantsolatott az Iesus Chri
stus által, idegen érdemből. Látod ežtis hog
idegen érdemből kell nekőnc úduđžűlnőnc
Ežt, valakic papoc barátoc tőrdkőc magoc
ban bizőc, nem tuggác, ežiglen mind el vež
nec: de bižon bodogoc kic meg esmeric
magocat, meg, esmeric ac Christust, tudnac
hogga fo

hozza foamni, benne bígni, általa úduósi
ni, és hog' mi czac hitből auag' hittel telke
síthetűc be ap parantsolatocat, mell' hitrűl
immár ac Credoban legen bebedőnc. Ac
ket tábla mit kellén tennőnc parantsolla,
ep parantsolatocat miképpen kellén be tel
kesitenőnc ac Credo tanit meg reáia.

AC CREDOROL

AZt mongác közőnséggel és igazánn,
hog' at tudatlanág minden teuelge
s nec anna, de sohűl nem incább ártalmasb
mint ah hitnec dolgába, mert ah hitetlen
ség nem egeb hanem lelki, auag' úduósi
gőncrűl valo dolgocnac tudatlanága. Min
den keresztēnec tudni kell aꝯ ű Istenēec
acarattár, aꝯ aꝯ, mit acar hog' mi czelekeg
gőnc, mit acar hog' mi ne czelekeggőnc.
aꝯt acaria hog' mi bűnt ne tegőnc se bű
uőncbe se bándéconcha se néluőncbe se
czelekedetőncbe, mi kedeg bűnbe fogons
tatōnc, bűlettōnc, soha nem lehet hog' ne
vétkeggőnc, természet berént aꝯért cārhoꝯat
nac vag'ōnc fiaí, de raytonc kőndőrluēn aꝯ
ű fiat eꝯ világra botfátá, hog' érettōnc meg
halōnc, és hog' aꝯ ű halálānac érdemēbe bí
gōnc, ha el nem acarōnc vesni, aꝯ aꝯ. Bete
gec vag'ōnc oruost keresőnc, ap parantso

H latból be

latbol betegségönket, erősten voltoncat,
náualás voltoncat érdemletlen voltoncat
esmeriúc meg. ah hitnec agazatibol, kiket
hitnec regulainac hittac régenten, oruoltás
got tanulonc. Ha czac eg' vrat solgállis tu
dnod kell mit kéuán te túled, mi solgá
lattal tartozzál neki, es ha erőd vagon az
solgálatra vag' nints: tudnonc kell mi sol
gálattal tartozonc Istenöncnec, mell' solgá
latra ha nints erönc kitül kériönc tegéte
get, ac Christus Iesustül, ki w'm magához hi
mindeneket ezt monduán: lüietec en hoz
gám minn'áian Matth. 11. Azért ac Credot
nem czac historia berént kell tudni, mert
ig' socañ tug'gác meg az ördögökis, hanem
az historiánac hasznatis kell tudni, mell' has
zna imeg. Az Isten állatába, termé
setébe egg', három semélébe, Ata, fiu, bent
lélec. Af fiu harmadic semel' az bent három
ságba, igaz Isten, igaz ember. Egg' az semel'
de kettő at terméset, Isteni terméset, embe
ri terméset. Istensége berént az atáual, az
bent lélec Istennel egg' Isten, emberisége be
rént mi velönc embereckel egg' ember
czac hog' bün nekül valo.

Am mi üduóllégöncnec bép, es alcalmas
tos modia, mert ennec bün nekül kelle len
ni ki

ni ki egebecnec büneért iüve eꝝ világra. Mi
aꝝert bünds emberec ha eꝝ büntelen Chrí-
stusnac bent halálánac érdemebe biꝝan-
donec, hát amaꝝ két cꝝickelt meg neriuc,
mellec ec Credonac végebe vannac, tudni
mint, büneincnec botfánattát, eꝝ aꝝ órdóc eꝝ
letett. eꝝ minden írásnac, minden históriá-
nac ec két dolog vége, bünöncnec botfán-
natta, eꝝ aꝝ órdóc élet. Ec két dolgot nem hi-
bí aꝝ órdóg, appogánoc, eꝝ ah hamis kereꝝ-
tenc hiꝝic ah hogug, de ki imeꝝ dolog ál-
tal, némelt eꝝ bent által, érdem czelekedet
cápa bultú által acar úduóꝝúlni. Aꝝ igaz
keresztenc cꝝac aꝝ Iesus Christusnac általa
hiꝝic bünöncnec botfánattát, látod hog aꝝ hi-
stóriánac habnát cꝝac aꝝ igaz keresztenc
véhic. Touábba ec Credonac két rébe va-
gion eggic rébe Istenrül, eꝝ réꝝ meg (mint
hog három seméll aꝝ bent háromlag) há-
rom rébre oꝝol: Első aꝝ ata Istenrül, ki ec
képpen kezdetic, (másic rébe ac keresztenc
segrül)

Első agatáta ac Credonac.

H I S Z E C I S T E N B E

mindenható, atába, mennec eꝝ
földnec teremtoébe.

I Sten egg' állattába, három semélebe aꝝ
H ij Isten

Isten kedeg lelki és láthatatlan állat vég
heretlen igallág, hatalmasság, böltséleg, veg
heretlen kegelmesség. Ah hit búuednec bi
zodalma, reménsege, mint az első parancso
latba vagion : Egg' Istent hig' azonképpen
ittis: Hisec Istenbe, az az, teljes búuemnec
bizodalma ez Istenbe vagion, nem bizom
sem földön sem menben semmi állatba, ér
dembe czelekedetbe, hanem czac Istenbe,
ki az w irgalmasságaért, nem en io volto
mért auag' érdememért bent fiát érettem
adá halálra, mell' bent fiának általa neke
mis atám, üduőzítom, Istenem, nem ill a
moll' kedeg hanem mindenható, hateremte
hetett az w igétiénec általa minden egeb se
getlége nekül, üduőzithetis minden állatnac
segétlége nekül, azért az Isten ac kibe en bi
zom mindenható, atám, földnec és men
nec, az az, látható, láthatatlan állatocnac te
remtőie. Elég hatalmas elég irgalmas, nem
bíkölkődic sem hatalom nekül sem irgala
masság nekül. Itt tanuld meg, hog' egeb kie
czelekedetből, bentec érdeméből cápa által
bulsubol acarnac üduőzülni, Istent hatal
matlanná tébic, irgalmatlanná tébic, meg
ragaggác attocnac lenni. néluel mongác ac
Creat, de búuóc táual tüle. Ez első rész
vagon

vagon azért az atárul, am másic af fiurul.

Másic agatarta.

ES IESVS CHRISTVS,

ba w triaba, mi egetlen eg vruncha.

MAsic semel az bent háromságban
af fiu, az ata Istennec fia, es igeie, ki
mondatic Iesus Christusnac emberfege se
rent mint nekic magarájjac, Görögül Chri-
stus Sidouül messias, Diacül vnctus, Magá-
rúl kenetett (auag' sebben) aiándéosztatott.
mert w engedelmes lünn atánac mind ha
lálíglan, es engedelemert az ata Isten meg
aiándéosztá w tet neuel, érdemmel, minden
new nec felette, mint bent Pál monga. Im-
már Iesusis, az az, üdüögitő, mint az angál
monga Iosephnec Mat. 1. w üdüögitü auag'
tigitü a meg az w népét az w büneiből. azért
emberfege berent aiándéosztatott az ata I-
stentül telles bent lélec Istennel, w benne
bizocnac üdüögitőie, vtoc, életec, üdüögit
azert az Isten, vagon ezeköz (hog' ig' mon-
gam) mell' által, az az, ac Christusnac em-
berfege által, mert ha ezac Isten volna fél-
hetnenc tüle, de igaz emberis, ata Istennec
bent fia, nag' bátorságonc vagon benne, w
az ata Istennec termébet berent valo fia: mi
választásból mondatonc fiainac w általa,

H iij mert

mert mint hog' ō általa válastott őrdőtül
fogua Ephe. 1. azoképpen üduőjtis czac
ō általa, azért monguc ōtet eggetlen egg'
vruncnac. Nints több vrunc nálanál, ki I
stennec haragia ellen, bün pocol őrdög el
len meg oralmazhasson, mondom nints
több vrunc auag' aszononc menoršagban
mert mindē bentec mindē bent aszonoc a
iánctiai, azoknakis czac Christus volt vroc. 1.
cor. 8. nekönkis czac ō, azokis czac ō általa
üduőjltenecc, miis. ō czac menoršagnac
capuia, nem bodog aszon, mert ōis az ō
bent fiánac általa üduőjlt. Eg' immár ac
kit mondanc oda fel: ap parantsolatbol be
tegfégönket esmeriuc meg, ac credoba or
uossagot találonc. Ki eg' Am mi eggetlen
eg' vrunc az Iesus Christus, Istennec bent fia
nekönc üduőjtonc, es aiándécozonc.

Harmadic agazatta.

KI FOGONTATEC

bent Lelec Istentül.

MIndenec bünben fogontatnac, czac
am mi vrunc fogontatec bent lelec
Istentül, tisztán bün nekül az ō bent anna
nac mehēbe, nem eredendő bünbe, mint e
gēbec mindenec, mert bent lelec Istentül
fogontatni nem egēb, hanem minden ma
cula,

cula, minden bűn nélkül, beplótelen fogon-
tatni, ō czac af fū bent, tizta, bűntelen, ne-
kőnc ō általa kell meg benteltetnőnc, tiz-
tulnőnc, Ioan. 17. Azt monga atánac, hog'
legēnc benteltec, az az, tiztác en általam.
Agguc meg azért az ō tisztességét, bűnőnc
folamionc ab bűntelenhez, rutac at tiztác
hog, ūdušxūlōnc.

SZVLETEC SZV'Z

mariaul.

EZis ūdušifegőnc nec bizonyosb mo-
diához illic, hog' hitőncbe bátorbac
lehetőnc, mert czac az am mi vrunc acki
bűztul bűletett, kinec bűletése termébet te-
lett auag' termébet ellen vagon. mi minnā
ian atāncūl anāncūl bűlettōnc bīnbe,
Christus czac anātul emberfégé berent (a-
tātól Istenfége berent) bűn nélkül, bűztul
hog' am mi bűnős bűletetōnket az ō bűnte-
len bűletéseuel még tiztitanā. et tiztulat ke-
deg' ig' leben, ha ō benne bizonyōnc, am mi
bűnős bűletetōnc ortāncra soha nem ter,
azért Christus emberfége berent mit tūt mi
erettōnc, veg' ic iol ebőncbe. bűletett erettōnc
hog' fogontatott bűletett historia, de ez histo-
riānac habna, hog' nekōnc, mint Esaiās mon-
ga, es mi erettōnc bűletett, az ōrdögökis hibie
az histo

az históriát, de nem az históriának hasznát,
ac keressene hibic mint ac kettőt, czac ez
azért at te üdűszűd, ki bent lélec Istentől
fogontatott, bűztől bűletett, senki nem egeb
hát senkibe ne bízzál hanem czac w benne,
te éretted bűletett, ha más által más képpen
üdüszűlhetőnc volna, nem bűcség volt
volna éretőnc bűletni. Többet mit tűtt.

Negedic agasztia:

KINZATEC PONCI us Pilatoinak alatta.

AZ históriának bízomb voltára, ki bi
rosága, ki feiedelemsége alatt kénja-
tot vagon et czickel, mint az euangelista
kis meg iriác. Haszna az históriának hog am
mi bűnőnkért kénzatec, mint racua az irás
vele. oluad bent Petert, ki Esaiashol ezt
monga: gőtretec am mi bűnőnkért. Ah ha
lál ac ken egebecbe bűnec solga, ac Chris-
tusban Istentirgalmasságnac aiándéca, ki
nec kénjánac érdemébe ha bízandonc, am
mi nómoruságunkis nem ab bűnec les-
ben kén'á auag solga, hanem Christushog
valo hasonlatoiságunc. Summa. Mi éret-
őnc bűvede, lássad meg ne vrad.

MEG FESZ VLE MEG

hala, el temetetece bálja pocolra.

Igaz Isten,

I Gağ Isten, igag ember, Istenfége Berent
mint hog benuedhetelen, azonképpen
halhatatlan. Emberfége Berent bizonnal
mint sületett, benuedettis, mind belső kü-
ső kénocat, mind lelkébe testébe: nekijis te-
remtett lelke, teste vagon, ki eggesült az
istenhez, czuda es ki ielenthetetlen képpen.
Ah halál kedeg al lélec nec at testül valo el
válastása. ac kerest fán meg febüle, bizon-
nal meg hala, lelkét attánac kezébe aianlá,
teste ac coporsoba temerettec. Meg febüle
am mi bünönc ért, meg hala. Es volna am
mi hitönc nec reguláia, hog hinnöc ac Chri-
stust meg holnac lenni am mi bünein-
kért. De más képpen tanitnac mostan ap-
papoc, barátoc, nem predicállác hog ac
Christus holt legen meg ab bünért, hanem
ki egg képpen acaria büneinec borsánat-
iát tanulni, más más képpen: de nem tagad-
hattác meg hog ac Christus ne legen ab
báran, ki el mossa es világnac bünét.
Itt etczer tanulluc meg Christusba mi has-
nonc vagon, es az bentecbe. Az bent irás ac
Christust három képpen veti mi elöncbe.
Egg modon mint aiandecül: más modon
mint példáiül: harmad modon, mint ielül.
Valamicor immár oluasod ac Christus sü-
I letéfert,

letétt, életett, halálát, fel támadását, vő
gondoljad mint Istenec aiándécat, hog te
éretted sületett, holt meg, támadott fel. A
ata Isten aiandécúl atta wret minekőnc
mint w maga monga üduőitenc Ioan. 4.
Ha tudnád Istenec aiandécát. Ez aiandé-
cot hittel kell vened, a; a; , hinned kell,
hog tied ac Christus, te aiandecod, neked
adatott, neked sületett. Láddé immár ah hit
czac vételbe vagon, mihent adni acarő I-
stennec valamit, ottan nem vag igaz hitű.
ez aiandékert czac hála adással tartogol I-
stenedec. Eh hála adás ec kettőbe függ: w
tet bánóddel meg ne bánts, dicsried irgal-
masságát io voltat: vallád at te hitedet, meg
ne tagadd ütet w benne atádfiát beressed, es
ammit miuelf, czelekedel, w tiszteffégere
czelekeggel. Em modon minden bentnel
nagobb ac Christus, mert mindenecne ü
aiandéca, mindenec ü általa üduőültene.
Más modon: lel nekőnc a; w halála, fel tá-
madása, hog mijs meg hallőnc búneinc
nec, mint hog w meg holt resté berent, es
fel támagőnc lelkőncbe, mint w fel táma-
dott, a; a; , legőnc igaz hitűnec. Ah hit süued
nec indulati, mell indulatocat czac ac ke-
rejtenc ertenc ertenc. Három élet vagon
lelki,

lelki, testi, más világi. és három halál, lelki,
ah hitetlenség, mert minden hitetlen meg
holt Istennel elötte Math. 8. Testi, micor
testi berént meg halál. örök halál harmadica.
Azért minden kereszténnek meg kell halni
és fel támadni meg és világ berént Rom.
6. Touábbá üduőžitencnek halála, fel táma
dáfa am mi haláloncatis és fel támadáson
catis iedgi. Harmad, példa, mint wnmá
ga monga Ioan. 15. Mint en czelekettem
tíjs vő czelekeggetec oluasd. 1. Pet. 2. Chris
tus czudácatis titt, kicbe nem köuethet
tác ütet, hanem egmásból való bereterbe
kell wret köuethönc. Ig nem cjac Christus
nekönc példanc, hanem az bentekis. Lástuc
azért miuel külömböz at több bentecül,
tudni mint, aiandec kal, iellel.

SZALLA POCOLRA
Mint Cyprianus monga et czeikel nem
volt ar régi Romanianac Credofocban, bent
Agostonis nem tesen rola emlekegetett,
ap Patreman sints, kit am misébe énekel
nec. De vgan azon Cyprianus azt monga,
hog az elötte való czeikelnec, tudni mint
ennec, El temetterec, magarázatia, az az,
fenecre állia, mert ad diác igét itt nem por
colnac kellene magarázni hanem fenecnec

Ejt kedeg rüüideden ig ertfúc meg: Em
ber nec lelke teste vagon, es minden em
ber auuag üduöjül, auag cårhojic. Ha a
üduöjüendö meg hal, at teste fenęcre áll,
a; a;, ac coporsoba, földę leben, lelke is fenę
cre áll, a; a; Istenhez megen a; öröc életre
mert kerejicnec Isten, a; öröc élet feneke.
A; itélet cor mindennec teste eggesül lel
kéuel, fel támad a; öröc életre, es öröc élet
leben a; öröc feneke. Es magarül elég bé
pen bolnanc es végre, ammidolog véghe
tetlen azt boctuc mondani: soha nem leben
vége, feneke. Ah hitetlenis micor meg hal,
mind teste lelke fenęcre áll, teste földę le
ben, lelke a; öröc cårhojatra áll, micor fel
támad testestül lelkestül a; öröc kenra vet
tetic, a; öröc végre, a; öröc fenęcre. Es ki
uált képpen ac cårhojracnac állapattoc am
más világon mondatic pocolnac. Es micor
üduöjicnec meg hala teste coporsoba álla
fenęcre, lelke menörbágba mene, mell' me
nörbágot paraditsonnac monda: Ma en ve
sem léß paraditsomba. Nem monda, hog
limbosba. Errül diacül irtam egebütt töb
bet, itt acaréc czac rola emlekejnem, etec
ellen kic limbosrol focat beßelnec minden
nás küül. Es acki igazán acaría erteni, es
igeket

igéket könnyen meg értheti, mert at testről
szolonc itt. El temettetec, az az coporsoba,
auag' fenecre állá.

ötödik agasarta.

HARMAD NAPON

halottaiból fel támadá.

AZ lélec vébi fel at testet, és vg' tá-
mad fel. Ez azért úduőzítencnec em-
berre léténec és halálánac historiája. De ez
historiánac hasznát bent Pál rüviden meg
mongá. Roma. 4. Adatec am mi bünön-
kert, és fel támadá am mi úduőffégönkert.
Hallonc meg mijs büneincnec, élőnc az
igasságnac, hog' halálonc nac vtánna mijs
testestül lelkestül támaggonc fel az ötök
életre.

Hatodik agasarta.

MENE MENNECBE 'VL

ata litennec iogára. Innet ieben meg iü-
uendő itelni eleueneket és holtacat.

VDuőzítencnec fel támadása, és men-
be menete nag' vigaság minekőnc.
fel támadt, mijs fel támadonc, menőrságba
ment mijs oda megőnc. Mi hozzánc képest
kedeg ez oca hog' fel támadt, és menőrs-
ságba ment, nem hog' hiuolcoggéc ott, de
hog' bünőtlen éretőnc atánac kőnőrdő

I iij gion,

gion, érettönc szobolo legyen, büneincne
botánattát nerie nekönc, vralcoggec az örö
dögön, ez világon, ab bünön poclon, halá
lon, hog nerie nekönc attától az bent lelket
mint meg vagon Luc. 11. es Eph. 4. Men
nebe mene fogtúl viue af foglagot, ada a
iandococat emberecne, w telteztül lelke
stül ditföültetett, bentec közzül meg senki
nem, hanem mint minnáian etczermind
támadonc fel, azon képpen etczermind dit
föültetönc meg Am meg holt bentec me
norfágban vannac lelkec berént, testec föld
ben. Senki nem lehet nekönc menorfág
ban több szobolonc, hanem czac am mi
Christusunc, menorfágbelihez senkihez
nem kell folámnunc, czac w hogzáia. Ninta
ez az bentec ellen, mert wc ac Christus tizte
ssegéc magocnac nem coporittac. Ez vilá
gon imádonc egmásért, am más világon
czac Christus imád érettönc, czac w esede
gic, czac w töreködíc, mert czac az w bünte
len, bent halálánac érdeme fogonatos az a
ta Istennel, azért valakic czac w általa nem
acarnac üduögülni, czac w hogzáia nem fo
lumnac, czac wtet nem valtac procátoroc
nac, segédecne az aia Istennec előtte, meg
ezecne ac Christus coporsoban fecbic, me
norfágba

norſágbá meg nem ment, hanem cſac aſ
v̄uginec támatt fel. Immár fel támadni,
menibe menni, nem egéb hanem vralcodni
minden ellenséginken. Aſért valakic v̄ ben
ne nem biſnac, eſecnecc ellenſégeken v̄
ſem vralcodic. Tanulluc meg aſért ac Cre
dor igazán mondanonc, mert aſ hiſtoriát,
mint meg montuc, ſocan tuggác, aſ hiſto
riának haſnát keueſen. Ezt kedeg mindert
ember vg' veg'e eſébe, mert két mondás
kőuetkeſic: aſ elſő kereſtencnecc nag' viga
ſagocra vag'on; am máſic, hitetlenecnecc
nag' retteneteſſegecre. Nem hatalmarlan,
nem haſnálatlan, nem érdemetlen űl ata I
ſtennec iogíara, aſ aſ, emberſége ſeréntis
eg' hatalmū dicsőſegū bőlteſégū aſ; ata I
ſtennel, aſon tiſteſſége, bőlteſége hatalma,
mint aſ; ata Iſtennec, kibe ha mind aſ; által
nem biſnac, el iū aſ; vtolſo ítéletre itélni io
rat eſ gonobocat, úduóſiteni aſ; iocat aſ; v̄
benne biſocat, cārhoſtatni ah hitetleneket.
Ez aſ; v̄ tiſteſſége hog' v̄ benne biſzonc. Va
lakic v̄tet tiſtelic, v̄is tiſteli aſ;ocat valakic
v̄tet nem tiſtelic, hanem galáſſác, v̄is meg
galáſſa aſ;ocat. Rettenétecc meg aſ;ért kic
ſenteche, butſucha érdemeche cāpāba mi
ſébe biſtoc, ha cārhoſni nem acaritoc: tanu
latoc

Patoc meg ac Christust es az w hitett. To-
rabbá ah hitnec cęla cęac ac Christus,
sem bent, sem fenki. Ioan. 3. Acki hißen en
bennem üdüöğül, ki nem hißen immár cár-
hozott. Vezteg ülni itélöhez illic, es ülettel
itéletre valo hatalmasság iedzetic. Bizon
hatalmas megis oralmazni az w uęit, az w
benne bizocat, azocat kic w üle neueztet-
nec keresztene nec, nem kic bent Peter az
uag bent Ferentę fiainac; es hatalmas iga-
gán cárhozatni eęeket, kic w benne
nem biztanac, w általa nem acartac üdü-
uöğülni.

Noltęadic agasatta.

HISZEC SZENT LÉ-

lec Istenbe.

H Armadic semél az bent háromságba
az bent lélec Isten. es mindenic sem-
métr. I mongúc; Hişec Istenbe, az az. Atás-
ba, fiuba, bent lélecebe. Az bent háromságba
mint hog at terméset eg, az acarat eg, eg at
cęelekedetis. Teremtett az atá Isten, terem-
tett af fiu Isten, teremtett az bent lélec I-
sten. Tiztit az atá, tiztit af fiu, tiztit az bent
lélec. üdüöğit az atá, üdüöğit af fiu, üdüöğit
az bent lélec Isten. Ac Christus igaz Isten
igaz ember egsemél, két terméset, két aca-
rat, Iste

tat, Isteni emberi, de az emberi természet
 engedelmes volt az Isteni acaratnac. Ez az
 emberiségének engedelmenec olt érdemes
 fagonatta vagon attanac elötte, hog vala
 kic, az benne bizonyac, ezec nec neri az bent
 lelket, az az, büncnec borsanattát, ata Isten
 nec keduet, az örök életett, ez világon le
 kec nyugodalmát, büncnec bátorságát, hit
 nec vallását, es egéb testi lelki aiándecocat,
 mert az bent lélec Isten mondatic segető
 nec, vigasztalonac, tanitonac, intőnecki min
 ket seget, vigasztal, tanit, int minden noma
 ruságoncban, hog ac Christus Iesushoz fo
 lamionc, hog lelki testi igazságot meg ert
 sönc, hog külső belső büntül otalmazha
 suc magoncat. Im meg látóc ah három be
 mel' berent, három czickelre oztóc ac credo
 nac auaz ah hit ágazatinac rébét, mint Is
 ten felől: Mi felőlönc am mi czickeleket
 kellén hinnőnc, azokis következnec.

Kilenttedic ágazatja.

KERESZTÉN ANA

bent eghazat.

Ketféle nép vagon, keresztén, nem ke
 resztén. Ac kereszténis kettő, igaz, ha
 mis. Ac keresztén Christustul nevezetic
 kereszténnc, ez kedeg ac keresztén ki czac
 K Istennec

Istennec irgalmasságából Christus Iesusnac
általa vária búneinec botjánattát, Istennec
keduet, aꝯ öröc men'orságot: es sem földön
sem menbe nints Isten elött több rémén
sege Christusnál: es ki életébe jámbor ariá
fiainac vag'on elő mentére, békeleges, ke
gelmes, irgalmas. Azért an'a bent egház
nem egéb hanem keresztenecc nec auag' ben
tecnec gülekezete, nem czac hel' berént, ha
nem es egéb világon, valakic eg' hitüvec,
eg' reméniségüvec, eg' beretetüvec. Effeleis
kettő, közőnséges es egéb világon, es réb be
rént, falucha, várasochan, országocban. Es
met oztác ec keresztenséget esecre, kic viteg
kednec (es földön test ellen, ördög, bün, es
világ ellen) es kic diadalomban vannak, aꝯ
aꝯ országolnac men' országban. Azért an'a
bent egház nem egéb, hanem bentecnec
auag' válastottacnac gülekezete. Hinnönc
kell azért an'a bent egházat aꝯ aꝯ, ezt kell
hinnönc, hog' Isten es világot teremtette,
aꝯuta fogua, es mig es világ leben, voltac,
vadnac, lébnec keresztenecc, aꝯ aꝯ kic igazán
czac ac Christus Iesusba biznac, mert ac
Christus orzága öröcke valo, mindencor
országlot, es országol aꝯ üveibe. Ec keresztens
ség nec feie w, aꝯ aꝯ, vra, otalmaꝯoia, üdüö
gítöie, se

itóie, segétsége. Ezt továbbá iol esedbe
 vedd, hog' ec kereszténységbe, acar ef földön,
 acar menorfágban, minden keresztén eg'
 tag, bent Peter eg' tag, bent Pál bodog az
 bon eg' eg' tagoc, te eg' tag vag, en más va
 goc. Es nem mondod hog' hisbec an'a bent
 egházba, mint Istenrül monguc, hisbec Isten
 be, Iesusba, Christusba, hisbec bent lélec I
 stenbe, hanem hissem an'a bent egházat,
 mert nem hiszónc an'a bent egházba, sem
 valamell bentbe, kic an'a bent egháznac ta
 gi, hanem czac az eg' Istenbe. hissem bent
 Pált, bent Petert, Bodog az bent. hisbec bent
 Pálnac bent Peter nec, Bodog az bonnac, de
 nem hisbec bent Pálba Peterbe, Bodog az
 bonba, de hissem Istent, hisbec Isten nec hi
 bec Istenbe. Ed dolog az oc ellen vagon.
 kic az bentecbe biztatnac minket ec credo
 ellen. Nem kell nekónc az bentecbe bi
 znonc hanem czac az eg' Istenbe, búuónc
 nec bizodalmat semmi teremtet állatba
 nem kell vetnónc, hanem czac Istenbe
 Christus által. Az bentec felől kedeg mit
 kellen hinnónc, halluc meg.

SZENTECNEC EG'

gességet.

A Z Isten nec két fele aiándéca vagon

K ij üd

üdüőítő aiandéc, nem üdüőítő aiandéc,
mell' köz mind iocnac mind gonofocnac
mint czudácat tenni, halottacat tamagtani,
igazánn predicálani, külömb külömb nél
uen folni, külömb külömb tudománt bölt
feléget tudni. Effele aiandékiban Istenec
nag' külömbfég vagon, mint ez világi tíz
teche külömbfégec vadnac. Tízfel, méltos
sággal prophetác közzül, ki üdüőíténket
nem czac iüuendőül meg monta, predicá
lotta, de meg vyiáualis meg mutatta, nem
támat nagobb lános baptizánál. Effele a
iandéccal senki nagobban nem tízfelte
tett Bodog aßonnál senki nints nagobb.
Tízta bújnec lenni teste berént. Istenec fiác
búlni, Istenec annánac lenni, Istenec nag
aiandéki, de nem üdüőítő aiandéki Bodog
aßon nem azért üdüőült hog' üdüőíténket
búlte, hog' anná volt, hog' teste berént bú
volt, de üdüőült, mert igaz hitű volt. teste
berént lelke berént volt tízta bú: hite bú
uenece bigodalma czac ac Christus Iesusba
volt, kit w' teste berént búle, az az, úis nem
saiát auag' tulaydon érdemből, mint ah ha
mis predicátoroc mongác, üdüőült, ha
nem idegen érdemből, az az, Christus Ie
susnac általa, bent Ersebet monga egy, Luc.
1. Bodog

1. Bodog vag Maria ki hiil. Láddé wis hito
 nec általa Iwt bodogga hitnec általa úduo
 gult. Azért Bodog aßon minden w érde
 mében anniat nem bigott mint eg mác Bem
 hanem bißonnial aláगतos búß minden ére
 méből kétfélegbe esüen , czac aß w Bent fia
 nac bigott érdemébe. Minden Bentnec tu
 laydon érdeme aß érdc cárhozat , ha érde
 mönc berént fizet aß Isten órdc ként fizet,
 mert minnátan haragnac vagonc fiat. Eph.
 2. De idegen érdemből aß aß , Christusnac
 érdeme által kell minden kereszténec údu
 uoßulni . azért eg mác Bemet se bißonc se
 Bodog aßonba, se egéb Bentbe se semmi
 be, hanem czac ac Christus Iesusba, ha údu
 uoßulni acaronc. Es hog eg Bentet Isten na
 göbb aiandéccal beretett hog nem mást,
 auual semmit ne gondol, aß uduoßitó aian
 décnac, aß aß, aß igay hitnec általa mind eg
 gec vagonc. Galat. 3. Minnátan eggec va
 gonc Christusba hitnec általa. Meg ah hito
 nec dolgábais eg nagöbb másnál, de mint
 hog eg minden hiténc at cßela, tudni mint
 ac Christus , ezenképpen mind eggec va
 gonc, eg eg cßelnac, ac Christusnac általa.
 Am mannába acki többet bedett , nem lo
 wtt több, mint acki keuesbet bedet. Gomor.

gíglenn minnáian bündöc, minden bent
nec kellett búneinec botfánattát hínni, mert
acki ezt nem hitte az soha menorfágba né
ment. Valaki ac Credot nem hísi, az me
norfágba nem megen. ac Credoba vagon
hog higgúc bündöncnec botfánattát, ha va
la mel' bent ezt nem hitte volna, nem volt
volna bent, sem keresztén. Itt senki ne hízel
keggéc, minnáian búnt tvttenec, vékezte
nec, minnáian vékeztenec ac Christus ne
kül, azt monga bent Iános: Ha azt mondán
guc hog bündönc nints, igasság nints ben
dönc. Azért bündös bent Pál, bent Peter, bent
Iános, Bodog azson, senki ki nem kell ven
ni, ha at termébetett nézed. büntelenec
mind wc mind mi, ha az Isteni irgalmassá
got nézed. Istenbe ac Christusba büntele
nec vagonc, termébetbe bündöc vagonc,
de am mi termébeti bündönc ortzánra nem
ter ac Christusbeli hitöncnec miatta, mert
czac ezec bodogoc kicnec az Isten ortzáio
ra nem veri bündöket Roma. 4. Nem veti
az bentecnec, Bodog azsonnac, bodogoc a
zért. Ac kibe hit vagon bündös az, mert ah
hit által vagon bünénec botfánatta, mert
mit hinne ha bündös nem volna: mert ab
bün ellen vagon ah hit, Azért mint minná
ian hitnec

Jan hit nec általa üduőjülenee, aſonképe
pen minknáian bünőfőc voltac, de Christus
ba biuán menorſágba mentec, mijs ſ
benne biſſonc menorſágba megőnc.

Tizeneggedic.

TESTNEC FEL

tamadattát.

VDuőjüenee támadott halottacat fel,
támadottac ap prophetác, aſ apofa
loc, aſ bentec, de eſmet máſotſor holtanac
meg. Kic fel támadánac üduőjüenee táma
dáta cor, eſmet máſotſor holtanac meg,
mert ditőült teſtel lléeckel ſenki meg me
norſágba nints tőb ac Christusnál, hanem
etczerimind támadonc fel egetembe, mert
mi hiſſic teſt nec fel támadattát, ki meg
üuendő, nem acki meg lűtt, oluaſd Hebre.
11. vgan ott Aran ſáiü bent lánost, de ed
dologrűl egēb cor tőbbet irtam. Bodog aſ
ſon menbe menetérűl oluaſd bent Hiero
nymoſt. Nem meri ſ biſonitani, ſe mi ne
meri ic valami aſ irásba nints. Lelkec me
norſágban, teſtec mindenic nec földben va
gon lob 19. Tudom hog aſ vtolſo napon
fel támadoc, ha limbosbol fel támadtat vol
na mint ab barátoc mongac, biſon lob is
fel támadtat volna. Hiſſic aſért teſt nec fel
tamadattát,

támadattát, et testnec kedeg ackic most vi
selönc, es am mellett minden viselt.

Tizenkettödíc ágazatta.

ES AZ EOREOC

életet.

HArom élet vagon: lelki, testi, örök élet
At testi élet ködsönfészes mind iocnac
gonosocnac. Al lelki élet, az örök élet czac
ac kereszteneke. Al lelki élet ez, ackit ac ke
restenec kereszteneke. Al lelki élet az igaz hitnec
általa al lelki vigaság, öröm, nyugodalom,
békesség, ez élet az örök életnek czac senger
ie, elől iároia: az kedeg az Istennec tökéll
tes esmerete, örök vigaság, öröm, nyugoda
lom, tökélleres engedelem, igazság, bodog
ság. Summa. felséges io. Ez élet itt kezd
tic, ott leben tökélleres, ez, testnec lélecne
diclösege, testnec lélecne meg maradando
aiandéca. Ez életül monga bent Pál: sem
nem látta, sem fül nem hallotta, sem búuec
be nem ötölttecz ezec, kiker az Isten berzett
az v beretöinec. Racua az irás ez életül, de
iay ezecne, kic ez világi tisztességekert elő
mentekért, iüvedelmekért, étekért, itokért
hasokért ezt el vestic: maga üdüöztenc azt
monga: Mit hasnál teneked ha mind ez vi
lágot meg nered ha lelkedet el vested. E
L zec nem

Íec nem külömben czelekednec mint aꝯ
Eſopos ebe, ki ac contꝯnac árnécaért el ve
té at contꝯtot, ſem árnéca ſem contꝯta an
nac vtánna. Touábbá minden kereꝯtꝯne
nec hiténeꝯ vége aꝯ élet, mint ſent Peter írta
1. Petri. 1. és úduőꝯitꝯne Ioann. 5. nem pur
gatorium. aꝯért ac kereꝯtꝯnec. nem hiſtic ap
purgatoriumot, hanem aꝯ őrdőc életett. Mi
hent meg hal ac kereꝯtꝯen ottan meńorſág
ba megen Abrahamnac kebelébe, aꝯ aꝯ,
ſentecnec tárfafágába. Valami ac Credo
ban vagon aꝯt hinnőnc kell, valami ott
nints, nem tartozol vele. Régenten hitnec
reguláianac hittac ac Credőt, mint ſent A
gostonis hiya, és ha valaki valamire tanis
totta, meg ap paratꝯtis am mi nem volt
ac Credoban, ottan aꝯt monta: nints ac
Credoban am mit mondaſ. Mert ac Cres
dot ielesben ap paratꝯtokért, kic írátſt nem
tudnac ſerꝯtettꝯc, hog ah hamis predicatō
roctúl meg ohallac magocat. Iuſſon eꝯ is
eſőncbe, hog meg mondōc oda fel: Appa
rantſolatban parantſollac mit kellꝯen ten
őnc, eꝯ hog igen beteꝯec, erőtlenec vagonc
ac credoban oruoſfágonc vagon. ha hien
dōnc Iſtenbe, ki ata iſten, ſiu iſten, ſent lé,
lec iſten, hát būnōnc boſſattatic eꝯac ac
Christus

Christus Iesusnac általa. Touábbá fel tá
madonc aꝛ öröc életre, mell' életett aggon
nekönc ata, fiu, bent lélec. Amen. aꝛ aꝛ, vg
vagon, Sido ige, némicoron annát teßen
mint eꝛ ige, biꝛon, némicoron annat mint
vg vagon, auag, ne kételkeggel benne, bi
gonnal. Aꝛért minden imátságoccat euuel
perfeletelluc be, mint aꝛt mondanóc, kétse
g nekül meg léßen, biꝛonnál vg vagon am
mit mondonc, am mit kérönc.

AZ IMATSAGROL

AZ Imátságoccat auag kérésnec két ré
be vagon, könnörcs auag segítségül
hiuás, es hála adás. Aꝛ Isten meg parant
solta mit kelten tennönc, mit ne kelten
tennönc, mell' parantsolatbol am mi erő
tlen voltoncat iol meg tanulhattuc, mell'
mi erőtlen voltoncnac esmeretéből meg a
lághattuc magoncat, de aꝛ alááfnac aꝛ Isten
segédet aiandécot igért, mint meg hallóc
ac Credoban: mint kelten kérénc eꝛ seget
seget erreis meg tanított minket üdüösi
tenc. Touábbá nekönc két dolgot kell
kérénc, testi es lelki dolgot. Es minden
imátságoccatban hat dolog vagon, hit, igéret
parantsolat, ad dolog am mit kérénc, ki

L ij tül, es

rül, és ki által kértük. Az Isten azt parancsolt
 solta hog' kértük am' minékül búkólkó-
 dónc, acár testi dolog legyen acár lelki : ki-
 crül b'ollonc ide alá. Meg ígerte, és igaz az
 ű igérete, higgdónc az igeretnec, űrtüle I-
 stentül kéridónc mindent, de c'zac ac Chris-
 stus által. Azért monga úduógitenc: Valas-
 mit kérendetec en neuembe, az az, en álta-
 lam, en érdememert az en atámtül meg ag-
 ga tinectec. Valakic immár ű általa nem
 kón'örögnc, nem igazán imátcoznac. Ac
 kón'örögstre tanit úduógitenc Matthei, 6.
 és Luce. 11.

MI ATÁNC KI vag' mennechen.

EZ igéc meg nem kón'örögsec, hanem
 Istennec hog'ánac valo irgalmaságá-
 nac atánláli, hog' atáncnac hiuatta magát.
 Ha atánc, hát mi fiaí vagonc, ha fiaí va-
 g'onc, hát atáfiac vagonc, atáfiacnac eg-
 mást kellene beretniec. azért nag' bátran hog'
 zá fosamhatonc Christusnac am' mi atánc-
 fiánc általa, mint édes atánchoz, nem c'zac
 ill' atánchoz ki teremtett, hanem ki meg-
 váltottis az ű fiánc általa. Ne kértelke-
 g'ónc kedeg benne, mert ű mennechen va-
 gon, az az, irgalmas, baralmas, végheterlen
 beretett,

Beretett, igaz, kinec igéretébe eg salat se ket
telkeggonc. Vag ig: Ki vag men
neben, az az, benteben, az io angalocban
kichen vralcodol orságlas at te fiadnac
általa.

SZENDELTESSÉC

te neued.

M Ondám hog ket dolgot kérönc I
stentül, lelki testi dolgott. Ah há
rom első kéréséc lelki dolgotrol vannac.
Az első kérés hog Istennec neubenteltes
séc. Az Isten az w termébetébe elég bent, e
lég tista, tisztább, bentebb nem lehet, de
mint az állatocatis neueken esmeriuc meg
azon képpen Istentis neuén esmeriuc meg
Az Istennec kedeg neue, igéie ac Christus,
azt kériuc azért hog az Istennec neue bent
telteség, az az, predicáltasséc, esmertesséc.
Summa. Ket modö benteltetic, hittel (mell
hit ap predicáciobol vagon, acki igazán
predicállá az Istent, Isten neuét benteli, ki
hißen ap predicacionac, Isten ueuét benteli)
es hitnec gümöltseuel, nelw vallással, hála
adással, segetsegre hiuással. Kériuc azért hog
Benteltessec neue, hog az w bent fia hirdet
tessec, predicáltasséc, ki mi bünöncnec bot
sánattá, kirül nag hálaual tartozonc az vr

L iij Istennec

Istennec, Ackic igaz hitűvec ešec bentelic
Istennec neuét, ešec adnac halát aš vr I
stennec, aš ŵ io voltárul, ašert eš šép lelki
kérés.

IEVIEON TE

oršagod.

K Et oršága vagon aš Istennec: külső
kit köšönšeges czelekedetével bir: bel
ső, és láthatatlan, mel' kiualtképpen valo
czelekedete. Ertelme ec kérésnec eš: Mino
náian bűnőšoc vagonc, bűnnec vagonc or
šágában bírodalmában, ha bűnnec hát ha
lálnac őrdögnc, pocolnac. Kériüc ašert iű
iön te oršagod vralcoggál, oršagolt te ben
nőnc, hog aš őrdög ab bűn, ah halál raytonc
el ne hatalmáššec, ne cārhoštathasson, ray
tonc ne oršagolhasson, šűcsleges kérelem,
hog agga nekőnc aš bent lélecnc malaš
tát, kinec általa eš világon vralcoggéc ben
nőnc, gőšše meg ellen šeginket, birion ŵ
velőnc, ne ab bűn, vag aš őrdög. Am más
világi oršagais iűiön meheššőnc ki eb bűn
nec állapotából, iűššonc at tőkélletes en
gedelemre, mel'be am mi atáncat meg ne
bánthassuc. Summa. Kériüc hog eš világ še
rént agga, őregbitše aš igaz hitet, šeretetett
mi bennőnc, és hog ac Christus Iesus aš
igaz

igaꝝ hitnec általa vralcoggéc mi bennönc
most, iüuendöre mennécnec orßágában.

LEGEN TE ACARA

tod miként menben és földön.

A Mmicoron lelki dolgot kérönc aꝝ I
stentül, tudni mint, bünöncnec botfá
nattát, ßent lélecnc aiaandécát, minden ha
nekül, minden kétfég nekül kell kérönc,
mint ßent Iacab iria: hitbe kérd semmit ne
kételkeggél. De micoron eꝝ világi dolgot
kérönc, mindencor háual, aꝝ aꝝ, ha Istenec
tíztéffégere ha atáncfiánac elő mentere, ha
nekönc üdüöffégöncre vagón. Aꝝért mon
guc: Legen te acaratod, meg adnod auag'
ne adnod, ig' vag' imig', imeccor vag' más
cor, hog' ammi acaratoncat ßabiuc aꝝ w a
carattáhoꝝ, mint amaꝝ beteg, ßent Matenál
Vram ha acarod meg títtíhatꝝ engemet.
Touábbá micoron iot kérönc, és iol kéri
üc kétfég nekül meg halgat aꝝ Isten mert
meg igerte, megis ágga: de hog' meg lássa
ha ah hitben meg maradönc, am meg hal
gatást nem mindiárást ielenti meg.

Aꝝ Istenec acarattá eꝝ, hog' igaꝝ hitü
uec legönc, és eꝝ világon iámborül élönc.
kériüc aꝝért hog' legen aꝝ w acarattá, aꝝ aꝝ,
hog' agga nekönc aꝝ w malaꝝtát, melt ma
laꝝtnac

lajnac segítségéből mi ez földön acaratiát
tellesithessük be, mint immár az bentec, az
uag az angaloc tellesitic be menörbághan.
Immár látjuk ez első három kérésében
lelki dolgokat kérőnc. Következnek ez vi-
lági dolgoc. . . .

MI KEN'EREONKET

mindennapiat aggad nekőnc ma.

AC kenér nevezete alatt valami ne-
kül ez világ berent testőncbe büköl-
ködőnc kériük, tudni mint, oralmat, ételt,
italt, ruházatot, jámbor feiedelmet, jámbor
tíjt tartót, jámbor bírot, békeséget, igenesse-
get, jámbor es tudos predicátort, plebánost.
Mert kettő ac kenér, lelki, testi. Lelki ke-
nér kiuel lelkőnc él, Istennec igéie, az vég
vatsora, am másic testi. Bücség mind ac ket-
őt kéréőnc am mi atáncűl az vr Istentűl,
de czac am mi vrunenac, az Iesus Chri-
stusnac általa. . . .

ES BOTSASD MEG

nekőnc mi vétetőnket, mikeppen mijs meg
botfátőnc nekőnc vétettecnek.

Kériük az Istent hog meg botfásfa vét-
keinket, mert ha azt mondangük hog'
bűnőnc nints, igasság nints bennőnc i.
Ioann. 1.

Ioan. 1. Egész ac kereszténység, és ac keresztén
ségnek minden tagja öröktül fogva bukott
kódott bűne botránatta nekül: azért minden
nek bűnösök w'kis kértéc bűnösnek botlá-
nattát, mijs kerüuc w'kis bűnösök voltanac,
mijs bűnösök vagonc: hát bűnösök bűnös-
söcbe ne bízzonc, hanem czac ab bűntes
lembe, az eg' Christus Iesusba.

Es micor azt monguc: Miképpen mijs
meg botlátonc nekönc vétettecnek, ne vg'
ertűc, hog' az Isten azért botlátaná meg
am mi vétetínket hog' mi meg botlátonc
egecnek, kic ellenönc vétkeztec, mert am
mi meg botlátásunc nem oca az Isteni bot-
látásnac, hanem bízonysága. Mint lehet bí-
zonos benne hog' Isten meg botlátta at te
bűneidet: Ha igaz hitű leendeß, és átádfiat-
nac vétkeik meg botlátandod: immár bizo-
nos vag' benne hog' Istenis meg botlátta
at te bűneidet. Ig' kell at több irástis érteni:
Ag', és adatic, botlásd meg és meg botlát-
tatic: mert az iobágos miuelkedet nag' bi-
zonyság am mi úduösségöncre. Touábbá at
tiz ezer forint közzöt, és az eg' forint közzöt
mell' nag' külömbfeg vagon, enni külömb-
feg vagon ab bűnök közzöt, kikkel Istent
bántottuc meg, és kikkel atáncfia bántott

M   minket

minket meg. azért ha az Isten az fogat meg
botfátta, búcsúleg nekönkis ac keueset meg
botfátanonc. Ha mi meg nem botfátuc
ec keueset, iele hog Istenis meg nem bot
fátta az fogat: ha meg botfátonc atáncziat
nac, bizonylag hog Istenis meg botfátot mi
nekönc. Itt kedeg az igaz törüent, az igaz
pert nem rekeztuc ki. Törüen' berent meg
kell büntetni ab bünöft.

NE VIG' MINKET

kélereteibe.

Ket kéfertet vagon. Istenis kéfert min
ket, mijs kéfertuc az Istent. Accort ké
fertuc mi az Istent micoron azt tébbuc am
mit nem parantsolt, es azt nem tébbuc am
mit parantsolt. Isten igaz hittel acar tisztel
tetni, atáfiui beretettel: mi kedeg cápáual,
képpel es ef feléuel acariuc tisztelni, kiket
nem parantsolt: éid atáncfiát el hattuc, ac
kic nekönc hagott, parantsolt beretnönc. I
sten ket képpen kéfert, iobb felöl, es világi
io beretfenec, elömenetnec, tisztellegnec
általa: bal felöl, cároc nac, galagatnac, nómo
ruságnac általa. De az Isten kéfert, az az,
nómorgat, ostoro, nem azért mert gülöl,
de hog beret. Hebré. 12. Prouerb. 3. Mint az
ata berelméből sanargatta fiát, annac vtána

na az

na az vebőre harad sic meg, es at tü be veti
Azért sariargat az Isten minket hog meg
esmertessen magoncal, hog magoncnac
vigen esmeretere, am mi ionca, es hog az
w bent fiához hasonlattassonc nomorusa-
goncban. Nag aiandec kedeg Istenül, ac-
kic ostoro ratnac wtüle. Ah hitetlen ed dol-
got el nem hiszi, de ac kereszten tugga hog
ig vagon. Azért nem kerüic hog ne késér-
ten az Isten, de hog késértetbe ne vigen. Az
ördögis késért, la bizonytal késértetnec mon-
datic, de es végre hog el vebessen, mert w
neki minden igekezete es hog Isten ellen,
ember ellen czelekeggéc, arson nekic. Ké-
sértsen azért nomorgasson az Isten, de ne
haggon an nomoruságban, meli nomo-
ruságonban czac w hozzá, kell folamnone
nem bentechet, auag angalochoz, mert meg
parantsolta: Engemet hiy nomoruságod-
ban, en meg halgatlac. Oston vag ember
által, vag angal által szabadit meg tugga w

DE SZABADITS

minket gonosztul.

ITT ag gonosz auag ab bünt, auag az
ördögöt iedti, kerüic hog az Isten meg os-
talmasson külső belső büntül, meg otalmas

M ij gon

son aꝝ ördögül, kinec ígekeze te eꝝ, hog' mi
nekönc ártson, vag' testöncbe vag' lel
könbe. .r. .r.

MERT TIED AZ OR

Bag ah hatalom, es ad ditsöfeg
öröckön öröckę.

EZ igéc aꝝ Göröc kön'uechen vadnac
am Mi atánc vtán. mondatnac ke
deg am mi hitöncnec erősfégere. hog' kie
aꝝ orság, ah hatalom, ad ditsöfeg, aꝝ aꝝ, aꝝ
Isten am mi atánc, meg athatta mind ec ke
réseket, tudni mint, al lelkieket, testieket: es
bissönc benne, mert vr, orsága vag' on, ha
talmas, ditsöféges, mint hog' hatalmas ki
ral, azonképpen hatalmas atánc, minden
nomoruságoncban azért czac w' hog'za fo
lamionc. Amen.

Ac Credo végében lásd meg aꝝ Ament.

Egycből immár meg láttuc, mi ap pa
rantfolat, mi ac Credo, mi am Mi atánc.
Ap parantfolatbol Istennec acarattát, es
am mi hatalmatlan, es bünös voltoncat ta
nuloc meg: ac Credobol aꝝ Istennec igere
tett, hog' ac Christus Iesus nekönc egge
tlen eg' vronc, kinec érdemébe bižuán be
tölhetüć ap parantfolatocát, am Mi atánc
ban kéri

ban kériúc aꝯ Iſtentűl eꝯ ſegéteget. Es aꝯ
egéß bent irás róuideden ec két dologra ob
lic, parantſolatra eꝯ igérette. Ah hitnec cꝯe
la aꝯ igéret, mert nekőnc aꝯ Iſten igéiēnec,
igéretēnec kell hinnőnc. Igéri kedeg ne
kőnc aꝯ Iſten aꝯ ű bent fiát, hog' kie tulay
don érdemőncbel nem űduőgűlhetőnc,
idegen érdemből űduőgűllőnc.

AH HITNEC PETSE' tűrűl.

AZ emberi garloſág mell' igen nag
legēn tuggác aꝯ bentec, aꝯ vr Iſtenis
eꝯ nauaſas terméſetnec tudoia eꝯt által lát
uán, am mi garloſágoncat, erőden volton
cat, külfő eꝯ láthato dolgoccalis meg erőſ
ſitette am mi hitőnket eꝯ emberi garloſág
nac ellene. Azért űduőſſégérűl minden ke
reꝯtēnec két biꝯonſágānac kell lenni, bel
ſő biꝯonſág eꝯ külfő, Belſő biꝯonſág aꝯ igaz
hit, aꝯ aꝯ, cꝯupa cꝯac Iſtennec irgalmatīā
gabeli biꝯodalmonc Ieſus Chriſtusnac ál
tala, mert aꝯ Iſtennec hoꝯgānc valo irgal
maſſága ſoha incābb meg nem tetűt,
mint micoron aꝯ ű eꝯ fiānac nem enge
dett, hanem halálra érettőnc atra űtet. Nag
irgalmatīā eꝯ atāmſiai, eꝯ af fiu, ennec

M iij ſem

sem engedé, ada kedeg nem igazakért, ha
nem bünsökökért. ig léb immár igaz keresz
tén, ig léb Istenec keduébe, ig botfáttatic
meg büned, ha ez eg Istenec fiába bizans
dol, w nálanál több reménséged nem leend
se földön se menben. Azért lásd el at te bü
uednec állapattát, ha nints töb bizodalma
w nálanál keresztén vag, es ez bizodalom
üdüösségednec belső bizonsága : külső, há
rom ióságos mielkedet, kereszt az az, n'omo
rusag, ah hitnec persteti, ah hit mellet ha ele
tedbe rámhor vag, ha jámborsagodba nem
bizol, ha mindent Isten tisztességére atádfia
nac elő mentére acarb czelekedni, ha acar
ratod berent sem Istenedet, sem atádfiát
nem acarod meg bántanod, ha ellened vét
keztencnec hamar kéb vag meg botfánod, ha
ah hitért kéb vag n'omoruságot benued
ned, ha meg keresztelkettel, ha az vég varso
rát hozzád vébed gacorta, egec mind ieli hog
te válastott vag, Istenec fia vag, üdüögült
vag mert mindennec az w hitébe bizonsos
nac kell lenni. es valaki hitébe, üdüösségé
be kétséges, az nem keresztén, mert ac két
ség nem fér ah hittel eggűue. Most immár
ah három külső bizonsagoc közzül az eg
gicrül, tudni mint, ah hitnec perstetirül sol
lenc

ponc keueset, de ežec esmet hármac, až es
sō ac kerežtsēg.

A H HITNEC

ielireul.

K Ertō at czelekedet, Isteni es ember
czelekedet, až Isten ōrōctūl fogua igēr
te až v̄ bent fiāt būnōncnec botšānatiāra,
elōžber Adāmnac, es igēretnec biuēn ūduō
žūltec: ožtān Abrahāmnac, Dauid kirālnac
es at tōbb patriarchācnac. Ež igēretnec ies
lēcis atta mel' iellel, miat eg' petšettel, erōšš
rette, batoritotta amažocnac hiteket až v̄
igēretere. Ažert mēltān mondar nac hitnec
ielinec, petšetinec auag' bēleginec, mell' ies
lec nec auag' petšetec nec általa czelekedic
až vr Isten. Effēle ielec voltac až Sidocnāl
am manna, ac kū šicla, ac kōrnūl merēšes,
ah hufuēti bārān: nālone ac kerežtsēg, až oš
dožat, až vėg vātšora. Až ceremoniā annāt
teben mint czelekedet, de ež Isteni czeleke
det, mert v̄ až ige által, es až ceremoniā als
tal czelekedic. Mit czelekedic: Až bent lē
lec Isten agga appredicācio igēiēnec es ež
ceremoniānac általa nekōnc, mel' bent lē
lec Isten šerži mi bennōnc ah hitet, al lelki
bēkelēget, būnōncnec botšānatiāt, es až iō
lelki esme

lelki esmeretet. Ap pap Istennec képe , kí
bebedét(hog ha igazán)monga,ig'kell hín-
nónc mint ha Isten űnmaga mondaná.
De hog ezeket incább meg értűc,tugguc
meg mi külömbfég vagon az aldozat kő-
gött, es az ielec kőgött.

AZ ALDOZATROL ▶

Kertő az aldozat, engesztelő aldozat há-
la ado aldozat.czac ac Christuśnac é-
lete,űiletése,kén vallása , halála engesztelő
aldozat,mert az ű bent halálánac általa en-
gestelte minekőnc meg az ű bent atár, az
gért az ű aldozattá , kén vallása engesztelő,
érdemes,elég tétel.Aldozni kedeg annat te-
ben,mint űenuedni, kén vallani,meg hala-
ni,ű az oltáron, az az , am magals kereszt-
fán aldozóc, űenuőde, hala meg érettőnc,
büntelen bűnőfőkért , hog az ű büntelen
bent halálánac érdeméuel meg engesztelle-
nekőnc az ű bent attát. Az bentekis aldoz-
nac,de az ű aldozattoc nem érdemes,nem
elég tétel , nem engesztelő , mert czac ac
Christus rűtt eleget mind ez világnac bűne-
ért czac ű engesztelte meg az ű attát min-
denecnac, czac az ű halála mindenincnac
bűneért érdem. Immár ac keresztencnac
aldozattá

áldozatá czac hála adás ac Christus áldozataért. Azért ac Christus áldozatá engesztelőnec mondatic az bentec áldozatá hála adonac neuezetic. Es három fele, sünece, nélwnece, czelekedetnec áldozatá, süüöncebe áldoznonc kell, az az, hitetlenfegnec bünet, bünre valo kéuanfagocat meg kell ölnenc süüöncebe. az az, igaz hitüuec legőnc; ez igazfagnac áldozatánac, auag süüi áldozatnec mondatic. Psal. 4. néluönckel vallasnonc kell ah hitet, dicsernőnc kell az Istent; Ez dicséretnec áldozatánac, auuag, hála adásnec mondatic. Ist áldozat ackit Misēnec hinac, kirül ide alá bolonc. Hebr. 13. Haromadic czelekedetnec áldozatá: Jámborül éllőnc ez világon Istennec tisztességére, hála adásra, atánciánac elő mentére. Valaki ac Christus áldozatá kögött es am mi áldozatóc kögött válastást nem tud tenni, nem keresztēn az. Immár am mi áldozatinc kögött es ah hitnec peršeti kögött ill' külömbfég vagon; Am mi áldozatonc az, kiuel Istent tiszteltic, kit Istennec tisztességére tébőnc; Ezt mi ez végre tébbűc, hog Istendnket tisztelšeggel illesztic; Ah hitnec peršetibe nem mi czelekedőnc, hanem ap pap Istennec képebe, ep peršetec által az Isten agga nekőnc

aꝯ w̄ aiándékit, bent lélec istent, hitet, reméni
seget, búneincne botfánattát. De ep petse
tec aꝯ Istennec igéieuel mindencor eggütt
iárnac.

AC KEREZTSE GREVL.

MInt eg teiedelem ha kinec mit do
nál. aiándécoꝯ, hoḡ amaz biꝯonos le
hessen benne ad donaciorúl, adománrúl le
uelet ad, petseieuel meg erőssiti : ecképpen
czelekedett aꝯ Istenis óróctúl fogua aꝯ w̄
ueiuel. Igér te nekönc aꝯ w̄ bent fiát, bú
nönncne botfánattát, aꝯ óróc életer. Eḡ igé
tet hoḡ incább hihessúc, eꝯ igéretben bator
bac lehessönc, mint eḡ leveles petseieuel eꝯ
igéretet meg erőssítette iellel, tudni mint,
kereztseggel, áldoꝯattal, vég vatforáual.
Hoḡ mell' w̄iluán tugguc, kerezt atáncrúl aꝯ
nánctúl értettúc hoḡ meg kereztelkettönc,
ollan biꝯonn'al bigguc aꝯ Istennec igéretét
Touábbá ammit mi kereztseggne hiuonc,
lélki mártásnac, ferdönc, auaḡ tisztulatnac
hihatnoc iobban, mert aꝯ Görögből iutt
Diác ige ann'at teßen mint be mártani, aꝯ
uaḡ tisztítani. Ac kereztseggbe azért kettö va
gon, aꝯ Istennec igéie, es aꝯ viꝯ. Aꝯ ige, igé
ret: aꝯ viꝯ, iel, auaḡ petset. Es minden Isteni
ceremoniába, auaḡ czelekedetbe ecket
tönc kell

tőnec kell lenni, igēnec es valami állatnac.
Touábbá ac Christus ettzer holt meg : Ac
keresztfég halálnac iele, es af fel támadat
nac; ac Christus felis támadott : mijs ettzer
keresztelkettőnc meg, elég ne tőbzer. Micor
keresztelnec be mártnac, es ki mártnac : ab
be mártás halált, acki mártás életet iedz.
Azért ac keresztfég ap penitenciánac iele.
Ap penitenciában törődelmesség, hit vagon
halál, élet; micor be mártnac halálra márt
nac, hog meg hallonc búneincnec, es hog
minden érdemőncből kétfégbe essőnc : mi
cor ki mártnac életre mártnac, hog ac Chri
stus Iesusba bíssonc czac, mell' bígodalom
az igaz hit, es hog ah hit mellet keresztēnül
élfőnc, fel támaggonc hitnec, es életnec
iámborságánac általa, Rom. 6. Eztis tanul
luc meg, micor valakic békefégét berez nec
ab békefég berzēsbe condiciōc, modoc, a
uag czičkelec vadnac, kiket mint ac két ré
s nec, mind acket fél nec meg kellēn tartani
es valami ceremonia, iel vagon kiuel meg
erőssitic ab békefégét, mell' czičkeleket ha
valamēlc fél meg tőrend, meg tőric ab bé
kefég. Mint pelda Isten Abrahammal fris
get tőrn, békefégét berze, Istenis fogadást
fogada, hog ōneki Istene, az az, oralma, üd

N ij uőzítőse

üdöztöie, élete lenne, eęc Isten felöl ac condi-
ciciöc: Abrahamis fogadást fogada, hog ű
benne bięnec, mint igaę Istenébe, parantio,
lattát tenne, eę világon jámborúl élne, eęc
ac condiociöc Abraham felöl: eę Beręést iellel
erössię meg aę Isten kőrnül metellessel,
mell' dolog iel vala, bięonfág vala, hog aę I-
sten igaęan meg tartá aę ű Beręéset, ha A-
brahamis auuag aę ű maradéca meg tar-
tánga fogadását: mell' fogadást ha meg tő-
rend aę iel semmit nem haęnál, Istenis nem
tartá meg aę ű Beręéset. Példánc aę Sidöc,
kic kőrnül metelkeęnec vala, de ah hit ki-
nec iele vala ac kőrnül metelés, nem vala
benne, idegen Istenbe biętanac, érdeme-
be, áldozattocha biętanac, meg tagattac aę
Istent kiuel Abraham aę Beręést tütte vala,
Abrahamot kőrnül metelésbe kőuetic va-
la, hitébe nem kőuetic vala, meg romla aę
Beręés. Eęén képen mi ac keręst vię felett
keęet czaptönc aę Istennel, békeséget tüt-
tönc vele, ec condiocioual, em módon, hog
ű nekönc atánc legén, Istenönc, üdüdöztönc
vigasztalönc legén, benne bięönc, idegen
istenheę ne fosamionc: ű hog minekönc
bündöncet meg botfátia, aę bent lélec I-
stent agga, üdüdöjt, aę öröc életre vięen. Eę
Beręést

Berzést keresztféggel iellel, es mint eg peto
settel eroffitettuc meg, mell' keresztlegbe az
igaz hitet fogattuc Istenöncnec, es az iam-
bor életett: az pap Istenec kepe, ig kereszt-
telt meg, ig mosott meg: Keresztellec, mo-
slac, mártlac tégedet Atánac, fiunac, es bent
lélecnec neuébe. mint azt mondaná: Eddég
mosatlan, ördög nec, biñnec foglá voltál, im
en meg tisztlac tégedet, meg moslac tége-
det, úduóyitlec, de ig ec condicioual, hog en
bennem ki Isten vagoc bizgál, atád vagoc,
fiamat éretted attam hafalra, ki immár atád
fia, kinec érdemeért adom az bent lélec
iltent: azért im tisztlac tégedet en neuembe
auag en neuemre, az az, en bizodalmanra,
hog innecten czac en bennem legen bizo-
dalmad, hited, reménféged. Ezt mi fel fogat-
tuc, tudni mint, az igaz hitet, az iambor éle-
tet, hog ördög nec, ez világnac, testöncnec el-
lene mondonc. Itt nem fogattonc sem but-
sut, sem cápát: sem nem keresztelketönc
bent Pál, bent Peter, Bodog alßon neuere
hanem cfac az eg Istenec, ki atá, fiu, bent
lélec neuere, hitere, bizodalma, mell' hitet,
mel' bizobalmat, mell' eskést, fogadást el hat-
tonc, idegen istenhez folyamtonc: ki eg bent-
be bizic ki czelekedetébe, ki cápáiba, ki ér

N ij demébe, ki

benébe, ki mifebe, es az eg Istent kinec bi
godalmára, neuere esküttönc el hattuc, meg
törtuc az börgést, bizoni wis meg másolta:
viseletuc appetsetet al leuel nekül, semmit
nem használ, meg keresztelkettönc, hit nints
bennönc, keresztenecc nem vagönc. Valaki
Isten küül másba bizic pogán az. Euuel bi
zonitta bent Pális dolgát 1. Cori. 1. azt mon
duán: Minem Pál neuébe keresztelkettetec
meg; minem Pál holt érettetec meg Acco
ris támattac vala hamis barátoc, kic az ben
teche biztatác vala an népet mint igaz mo
stan. Láttatoké valaki Isten küül valamibe
bizic az nem keresztén. valaki Isten küül va
lamibe biztat az hamis predicátor Istentül
el sacagt, menorbágtül el vonson, az öröc
élettül el válagt, az öröc cárhozatra kötelez.
Illenec am mi papinc, barátinc, meg otal
mazzátoc magatocat túldc. Az viz testi sen
nöncket mossá el, az Istenbeli hitönc lelki
sennöncket, büneinket. Ac külsö ab belsö
nekül nem io, auviz hit nekül semmit nem
használ. Ezt acarám ac keresztégrül monda
nom. Ac keresztég nekönc aytonc ac kereszt
enecc kösibe, ez által sámálattönc az Isten
frái kösibe, ha meg tartuc az berjést Istennel
büuednec tudod dolgát, ha igaz hitbe vag,
melf bis

mell' bizonynal tudod hog' meg keresztelked
tel, olyan bizonynal higged 'hog' bünöd meg
botfáttatott. Az' viz' nem czac viz' immár
teneked, hanem bizonynal ieled, petfeted, bi
zonfágod, gürüd hog' az' Isten kétség nélkül
meg botfáttá bünödet az' w' bent fiánac als
tala, ki te éretted meg holt, kinec oldalából
vér, viz' bármazec, ki bizonynal te büneidne
tiztulattára. Azért monga üduőzítenc: Ki hi
uend es meg keresztelkedic üduőzül, ki nem
hiuend (ha lehetne tizen hattzor keresztelke
dnékis) cáthozic. Nekicbe hit nints, beretet
nints; az' monga : meg keresztelkedtem, a
maz' ördöngös Simonis meg keresztelkedec
de azért cárhozott. mondám ap petfet nem
hábnál leuel nekül, af ferdés hit nekül.

AZ VÉG VATSORAROL.

A T testamentum, az' igéret ecképpen
külömböznec, hog' az' igéret ettülis
meg lehet, ki az' igéret vtánnis él, de at testa
mentum ill' igéret mell' lében halo ember
tül, mert at testamentomnac nints ereie ha
meg nem baland az', acki tési at testamen
tomot. Nem egéb azért at testamentom ha
nem balando embernece vtolsó igérete. Es
minden testamentom tételbe nég' fogás va
gon; acki tési at testamentomot, ackinec té
si, mi felől

Si, mi felől mi iobágrúl, mi végre haggá va-
lakinec iobágát. Az vég vatforán Christus
téue at testamentomot, az igéretet az apos-
talocnac egész kereszténseg képébe, testerül
vérerül téue az igéretet ez végre, eh hason-
ra, bünöncnec botlánattára. Azért Christus
at testamentom tūuó, nekönc az apostaloc
cal tütte, testerül vérerül, bünöncnec botlá-
nattára. Eh hitnec ielét misenec hijác: ez ige
Sido ige, Deuter. 16. v. g. mint alamisnat, az
uag acarat berént valo áldozatot iedg. Am
mife kedeg mondatie áldozatnac, de nem
engeztelö áldozatnac hanem hála ado áldo-
zatnac: nem Christus áldozatna, mert ű et-
tjer áldozott, ettjer holt meg, Roma. 6. tób-
sör meg nem hal, de mi et ceremóniába em-
lekezönc az ű bent haláláról, hálát adonc
űneki rúla. Azért monga úduözitenc: Ezt
tegetec az en emlekezetemre, vegétec hozzá-
toc, ac kenér az en teltem, ab bor az en vé-
rem, es mell' niluán hozzátoc véstec, hig-
getec az en igémnec az en igéretemnec ol-
län niluán. bizonyál higgétec hog en ti éret-
tetec holtam meg, érettetec ontottam kí-
véremet. azért hittel kell ezt hozzánc ven-
nönc, higgüc ac Christuśnac igéretét igaz-
nac lenni, ez hitnec általa eggellüönc, ré-
belketönc

Beltetõnc Christusnac testébe, vérebe, mert
vagonc aꝯ w testébõl teremébõl, Ephe. 5. es
Hebre. 3. Christusnac rébesi vagonc ha álba
ratos hitõnc benne meg marad mind vé
gre. Ac kenéret hozzád véuén aꝯt mongad,
aꝯt higged, hog ac Christusnac bent testét
vütred hozzád, ab bort hozzád véuén aꝯt
higged hog ac Christusnac bent véret vü
ted hozzád ne oll' testet vért gondol, mint
mi vagonc, hanem dicsõült testet, mert mi
nõmü dicsõült teste selke most Christusnac
hiuén ebbe rébesültetõnc. Aꝯért eꝯt ielec am
mi hitõncnec erõsülésére, bizonyosba tétel
mére vannac Christusnál bereꝯe. Aꝯért aꝯ
vég vatforánac fû hasna, hitõncbe bizony
bá tété. es mint hog senki senkiért nem hi
het, aꝯonképen senki másért hozzá nem ve
heti, senki másért miset nem monchat. es
miképpen czac élõc hiꝯnec, mert halál v
tán nints hit, aꝯonképpen czac élõ embe
recnec hasnál, es czac aꝯ igaz hitüecnec
Hitõncnec aꝯért erõsülésére kell eꝯt hozzánc
vennõnc, bünõnc botfánatanac bizonyágá
ra, mert oll'an bizonynal meg botfáttatott
am mi bünõnc ha igaz hittel vébüc hozzánc
mell' bizonynal látüc, tapaxüc, neldecluc,
gryꝯüc ac kenéret, ab bort. Nem iõberent
O scert,

seert, nem el vesett lüert, nem neheskes ab
son embereri kell ezt mondani auag mon
datni, hanem am mi végre ac Christus ber
zette, bünönc borsánattánac bizonosb vol
tára, mell bünönc nec borsánatta ah hitböl
vagön, mell hit nec persete, iele ab bor, es ac
kenér. Es mind ac ket semel' alatt kellene
mindennec hozzáta venni. Meg mondóc
oda fel, belső üduösséged nec bizonos volta
ah hit. külső iofágos mielkedet kerest, hit
nec perseti. Azert mint ez világt vramnac
igéretébe hog bizonos lehessec, persetes le
uelét vésem, mell leuel, mell perset bizon
ságim az adománnac meg maradására.
Socbor vékezönc, socbor bökölködönc ora
uossag nek il: hog hitem alhatatosb, erősb,
bizonosb lehessem az igéretbe hozzáta vé
sem, mell kenér, mell bor, nem változat be
rént de hitem nec bizonos fá tétele berent,
bizon' Christuinnac bent testét, bent vérét ag
ga nekönc. Nag' aiandécoc ezec, senkinec
nem kell meg vtálni acki meg vtálta, az
vtálta meg acki berzette. Tugga az Isten
ammi garlo voltoncat, tugga mi modon
erössitien minket am mi hitöncbe. Az ördög
ab bün, ap pocol focacat ki tabitnac hitec
böl, ha benne erősséc nem leend nec. Ekö
hasna,

habna, hitónec erőssége: Málic, az bereteto
nekis boldgal, hog' egg' kenérből esőnc, eg'
borból isőnc, eg' atafiac vagonc, beretetbe-
nis eggec nec kellene lennőnc. Ac kenér,
ab bor allacodalom, békeség nec iele. Ac ke-
neret meg sütic, ab buzát meg őrlie, nomo-
ruságnac iele, az bölöt meg töric, meg say-
tolác, kereszt nec iedzése. Ac kereszt nec
loc őrdöge vagon, teste, es' világ, kélertet,
nincs életőnc nomoruság nekül. Ertűc im-
már hog' az vég varfora hitónec iele, az
iel kedeg nem eggeb hanem láthatatlan
igéret nec auag' aiandécnac látható csegere.
Ac Christusnac bent testét, bent véret nem
látuc, kibe hitőnc által eggesülőnc. eggec
vagonc, w' mi bennőnc, mi w' benne: minc-
mü eggesülést most meg nem erteterőnc, de
meg látuc meg binrül binre. Ab bort, ac
kenéret, auvizet, kibe keresztelkedőnc, lát-
tuc: es' mell' bizonnal látuc, oll' bizonnal kel-
hinnőnc Christusnac ditsőült testébe ma-
goncat rébesec nec lenni, mert at csegert hi-
zába nem nuttác ki ha bor nintsen ap pin-
cseben. Az vég varforarol ennit, másfor-
talám Isten acarattából többet boldonc,

AZ ODOZATROL ▶

O ij Ejsa

EZ papác rende het hitnec ielit ezi
náltác, mi kiualtképpen kettőrül Bol
tonc eziac, ac keref segrül, es az vég vatso
rárol, mert eckettót tugguc hog Istentül
vadnac. Em mostániac az odozatrolis locat
Bolnac, de meg mondóc oda fel hog mtn,
den hiti ielbe kettőnec kell lenni, Isten igé
iéne, az az, igéretnec, es állatnac. Az odo
zatban az ige meg vagon, az állat nintsen,
azért hitnec ielénec nem igen mont hatnóc
de mondhatatlan búcség minekőnc az odo
zat. es lében Isten igéiéne predicalátábol.
Es ap predicatornac igaz predicalásnac
vg kell hinnőnc, mint ha Isten vnnőnma
ga Bolna nekőnc, es bizonnal űnmaga Bol
ap predicator által, Mat. 10. De hog az odo
zatot incább meg értűc az gónásrol Bol
tonc keuteset.

AZ GONASROL

AD Diác ige, Confiteri, némicoron
anhat teßen, mint ditsini, némicos
ron hálát adni, némicoron vallani, gónni.
Immár mi mint hog ket állat ellen vétke
sōnc, Isten ellen ember ellen, az onképpen
kettőnec kell gonnonc, Istenec es ember
nec, es ecképpen kettő az gónás. Ammicor
kedeg vellac, gonnuc bünönket valaknec
hát

hát accor kő őrgőnc annac engeztellűc agt
kőuetűc w. et Immár micor Istennecc gon
ruc am mi b inönket tehat w. et kőuetűc,
engeztellűc, hog aš w bent fiánac érdeme
ért meg botfállon nekőnc. Ember ellen
ket képpen vétkezőnc, vag' bebedőnckel
vag' életőnckel vag' lelkebe bántottuc meg
vag' testebe, ióságába, hírebe, neuēbe. Azért
ackiket meg bántottonc, gonionc meg a
goenac, aš aš, kőuetűc meg, engeztellűc
meg, elég tűc meg. auag' ha mi ellenőnc
litt valami botfállonc meg nekic, ha egt
teengűc, iele hog aš Istenis meg botfatta
nekőnc am mi büneinket. Régenten effele
fugás, gonás nem volt hanem bōltis embe
reket szerzetenecc, azocat Diaconofocnac
hittac, most cáplánocnac, kic heš kinec mi
naualia volt ment, vag' tanáts kerdeni,
vag' tanulni valami dologba, vag' lelki vi
gasztalást venni. Ha valami dologbolki
nem tudott fefelni, ennec tanátsáual élt. ha
mit nem tudott hitnec agazatiban, meg
kerdette, meg tanulta. Ha bünēnec esmére
tébōl felelmes volt, meg rettent, vigasztalást
odozatot vűtt. Monthatatlan bēp dolgoc
volnānac ešec mostanis, de tuggátoc men
ni bertelen saytalanfág lešen em mostani

gónáfocba. Amáß aß Iſtennec igéiéből (ſem
mi ſentnec érdemét nem monra elő) meg
odoßta, eßt monduán: Aß vr mindenható
Iſten aß ű ſent fiánac, ac Chriſtus Ieſufnac
érdemes halálánac általa meg botſáſſa at
te búneidet. Eß odoßtatnac hiuen aß góno
üduößül. Valamicor hiß aß Iſten igéiénc
mindencor odoßtatol, de kiúáltképpen ha
czac témmagadnac ſoland appap talám
bizoríob lehetß benne. Aßért io eß díſfere
tes ecképpen odoßtatnóc. Mindent aß ű
hite odoß meg, mindent aß ű hitedlenſége
kötöß meg, ha hiß odoßott vag; ha nem, kö
tößöt vag. De errül egébcor többet ſoltónc.

Ammit igértém vala neçtec Afámfiái
üdünc, eß helnec enni ſoroffágába im
meg attam nem vg mint kellene, de czac
mint lehetett. Ha eleget nem tehettem ed
dolognac, megis at ti io voltotokért io ne
uen vébitec: Iſten tízteſſégére czelekettem,
neçtec üdüöſſégiecre, mell' üdüöſſé
get aggón minekónc Aca, ſiu,
ſent lélec. Amen. Imágß
g'atoc érettem.

Tabla

T A B L A

At tíſ parantſolatnac eleie,	A ij.
Aſ Iſteni eſmeretrül.	A ij.
Aſ emberi eſmeretrül.	A ij.
Aſ eredet búnrül.	A ij.
Ap parantſolatoctrol.	B i.
Ap parantſolat három haſnárol.	B i. és ij.
Aſ ſabad acarattrol.	B viij.
Aſ Iſten acarattárol	C ij.
Aſ czelekedetrül.	D i.
Ac két igafuláſrül.	D ij.
Ap parantſolatocrül ren,	D viij. aſ ij Deig
Ac Credorol.	H i.
Ac Credo agaſatirol,	H ij. aſ böcütg.
Aſ imárfagrol.	L ij.
Am Mi atáncrol.	L ij.
Ah hitnec peſſeurül.	M v.
Ah hitnec ielírül.	M viij.
Aſ áldozatrol.	M viij.
Ac kereyſégrül.	N z.
Aſ vég vatſorárol.	N viij.
Aſ odoſatrol.	O ij.
Aſ gonáſrol.	O ij.

Egenn esmerneec meg mindeneec hog'

Ajt monga üdüöjtenc aš vög vatforán:

en'taniuarim vatoc, ha egmášt Beretitec. Io. 13

7.36.

Ejenn esmerneec meg mindeneec hog'

Ajt monga üduőjtene aj vég vatforán:

en'tanivárim vattoc, ha egmáft Beretitec. Io. 13

7.36.

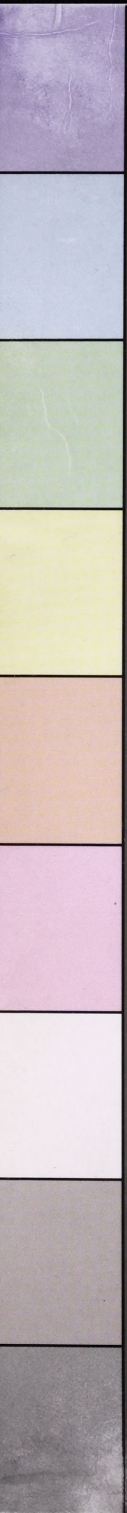
Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

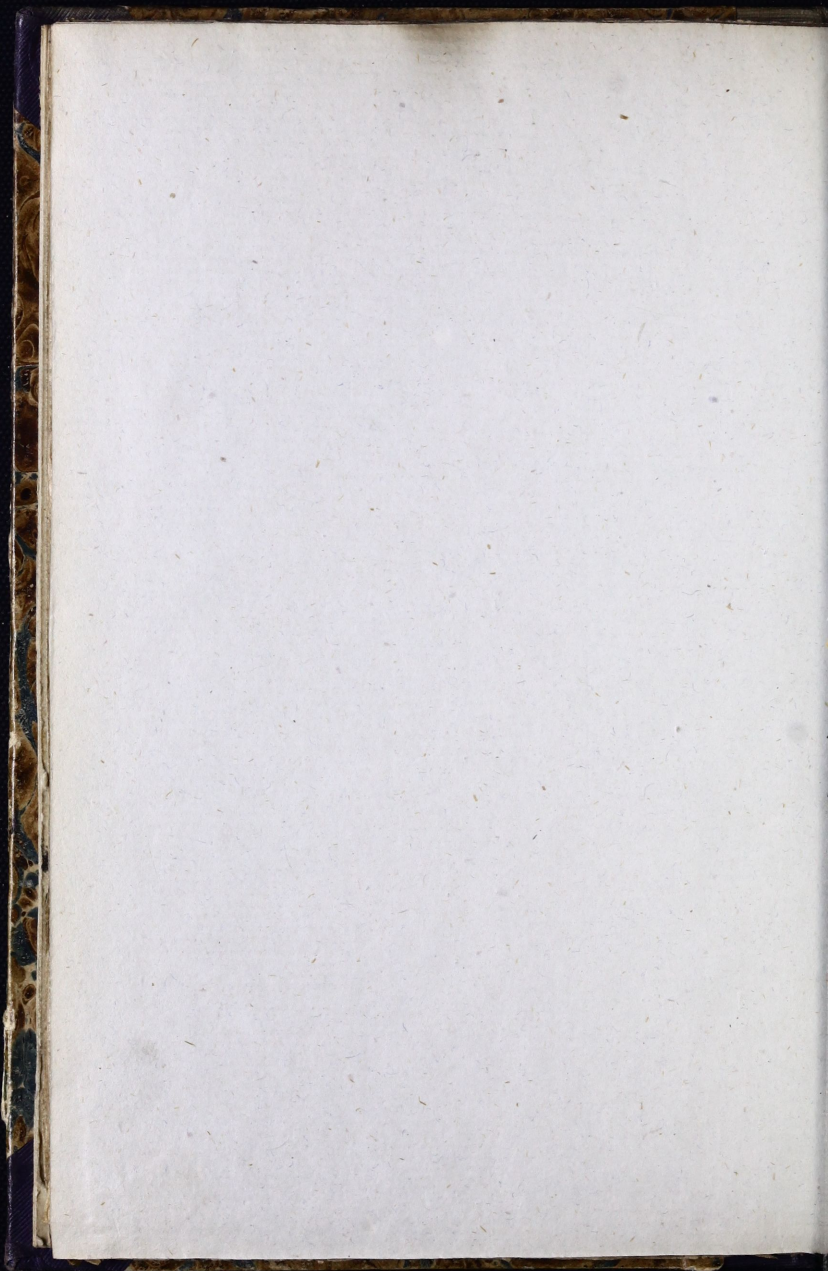
Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

K4

